

Jukka Oksanen

Metsästysmatkailun yritystoiminnan mahdollisuudet Etelä-Savossa

Opas metsästysliiketoiminnan suunnitteluun



KAMK • University
of Applied Sciences

Sisältö

1	Johdanto	4
2	Opinnäytetyön tausta	5
2.1	Toimeksiantaja	5
2.2	Tavoite ja tarkoitus	5
3	Metsästys.....	7
3.1	Riistanhoito ja kestävä metsästys	7
3.2	Metsästys harrastuksena	10
3.3	Metsästys yksityisillä ja valtion omistamilla mailla	11
3.3.1	Metsästysluvat.....	12
3.3.2	Pienriestaluvat valtionmailla.....	12
4	Metsästäjäutkimus	14
4.1	Metsästäjävakuutus	15
5	Aselupa	17
6	Metsäkanalinnut	18
6.1	Teeri	19
6.2	Pyy	20
6.3	Fasaani	20
6.3.1	Fasaanin istutus	21
6.3.2	Fasaanin metsästys.....	23
7	Lintukoiran käyttö metsästyksessä	25
7.1	Lintujen metsästyksessä käytettävät koiratyytit	26
7.2	Fasaanin metsästyksen parhaiten soveltuvat koirarodut	27
8	Maaseutumatkailu	28
8.1	Matkailuliiketoiminta	29
8.2	Metsästysmatkailu elinkeinona.....	29
9	Toiminnallisen työn menetelmänä lineaarinen malli	31
9.1	Tavoitteen määrittely.....	31
9.2	Suunnittelu.....	32
9.3	Toteutus.....	32
9.4	Päätäminen ja arviointi	33
10	Metsästysmatkailun mahdollisuudet Etelä-Savossa	34
11	Yhteenveto ja pohdinta.....	36
	Lähteet	38
	Liite 1. Opas	43

Tiivistelmä

Tekijä: Oksanen Jukka

Työn nimi: Metsästysmatkailun yritystoiminnan mahdollisuudet Etelä-Savossa: Opas metsästysliiketoiminnan suunnitteluun

Tutkintonimike: Liikunnanohjaaja (AMK)

Asiasanat: kanalinnut, metsästys, metsästyslaki, metsästysmatkailu

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli vastata toimeksiantajan tarpeeseen laajentaa marjatile toimintaa marjasesongin ulkopuolelle. Työn tarkoituksena oli luoda selkeä ja tiivistetty opas toimeksiantajan hyödynnettäväksi.

Toimeksiantajana toimi marjatilän yrittäjä, joka etsi mahdollisuutta järjestää metsästysmatkailua marjanpoimintakauden päätyttyä ja näin jatkaa liiketoimintakautta kesäsesongin ulkopuolelle. Haasteena oppaan tekemisessä oli toimeksiantajan vähäinen tietämys metsästyksestä.

Opinnäytetyö toteutettiin toiminnallisena ja siihen kerättiin teoretietoa useista kirjallisuus-, internet ja artikkelilähteistä luotettavia lähteitä käyttäen. Näin Metsästysliiketoiminnan suunnittelu - opas pystyttiin luomaan laajalta teoriapohjalta. Opinnäytetyö eteni lineaarisesta mallista käyttäen. Lineaarinen malli etenee neljän eri vaiheen mukaisesti, jotka ovat tavoitteen määrittely, suunnittelu, toteutus ja päättäminen ja arviointi.

Opinnäytetyön tuotoksena oli 26-sivuinen opas metsästysliiketoiminnan suunnittelussa huomioon otettavista asioista. Opas kertoo metsästysmatkailun toteuttamisessa huomioonotettavat säännöt ja asetukset. Oppaassa keskityttiin yrityksen lähialueella tapahtuvaan metsästysmatkailuun kohdentuen kestävään pienriistan metsästykseseen. Lisäksi työssä käsiteltiin fasaanitilan mahdollisuutta ja metsästysmatkailun toteutusta valtion omistamilla mailla.

Opas toimii tukena kaikille, jotka ovat kiinnostuneita aloittamaan yritystoiminnan metsästysmatkailun parissa. Opas on selkeä ja tiivistetty kokonaisuus, jossa kerrotaan metsästysliiketoimintaa suunniteltaessa huomioon otettavat asia. Opas pohjautuu opinnäytetyön teoriaosuuteen. Opinnäytetyön ja oppaan kautta toimeksiantajan ymmärrys metsästyksestä kasvoi.

Abstract**Author(s):** Oksanen Jukka**Title of the Publication:** Hunting Tourism Business Opportunities in Southern Savonia: A Guide to Planning a Hunting Business**Degree title:** Bachelor of Sports and Leisure Management**Keywords:** hunting, hunting law, hunting tourism, land fowl

The aim of this thesis was to meet the client's need to expand a berry farm's activities outside the berry season. The purpose of the work was to create a clear and concise guide for the client's use.

The client is a berry farm entrepreneur who was seeking an opportunity to organize hunting tourism after the end of the berry picking season and thus continue the business operations beyond the summer months. The challenge in making the guide was the client's limited knowledge of hunting.

The thesis was carried out functionally and theoretical information was collected from several reliable literature, internet, and article sources. In this way, the Hunting Business Planning Guide could be created from a broad theoretical basis. The thesis progressed using a linear model. The linear model proceeds according to four different steps, which are goal definition, planning, implementation, decision making and evaluation.

The output of the thesis was a 26-page guide on issues to consider when planning a hunting business. The guide explains the rules and regulations of which the client needs to be aware when implementing hunting tourism. The guide focused on hunting tourism in the company's immediate area, as well as sustainable small game hunting. In addition, the work addressed the possibility of a pheasant farm and the implementation of hunting tourism on state-owned land.

The guide serves as a support for anyone interested in starting a business in hunting tourism. It is a clear and concise package that explains what to consider when planning a hunting business. The guide is based on the theoretical part of the thesis. As a result of the thesis and guide, the client's understanding of hunting increased.

1 Johdanto

Tämän opinnäytetyön aihe on tullut sen toimeksiantajalta. Tämänhetkinen yritystoiminta toimeksiantajalla painottuu keväästä kesän loppuun. Ensimmäinen ajatukseni aiheesta oli pienriistan metsästäminen syksystä kevääseen asti. Aiheanalyysia kirjoittaessani ymmärsin, että aihe on aivan liian laaja. Supistaessa aihetta sain tehtyä oppaasta tiiviimmän ja yritykselle sopivamman. Yrityksellä on tällä hetkellä marjatila toimintaa ja sen sesonki painottuu pääosin kesäkuusta heinäkuun loppuun. Toimeksiantaja etsii mahdollisuutta järjestää metsästysmatkailua marjan poimintakauden päätyttyä. Opinnäytetyö tuottaa toimeksiantajalle oppaan, joka kertoo metsästysmatkailun toteuttamisessa huomioonotettavat säännöt ja asetukset. Oppaassa keskitytään yrityksen lähialueella tapahtuvaan metsästysmatkailuun kohdentuen kestävään pienriistan metsästyksen. Metsästys tulee painottumaan kanalintuihin ja tutkin myös fasaanitilan mahdollisuutta. Aiheina on metsästys, metsästyslaki, metsästysmatkailu ja kanalinnut.

Mielestäni aihe on mielenkiintoinen ja yritykselle tärkeä toteuttaa. Pääsen toteuttamaan yritykselle mahdollisesti uuden tulon lähteen. Aiheesta on todella mielekästä kirjoittaa ja koen, että metsästysmatkailusta kirjoittaminen avaa paljon uusia ideoita ja yritys pystyy kehittämään toimintaansa myös tämänhetkisen sesongin ulkopuolelle. Aiheessa täytyy ottaa huomioon pienriistan metsästys yrityksen sijainti huomioon ottaen, pienriistan kestävä metsästys alueella ja metsästys- ja ampuma-aselaki vaatimukset pienriista metsästystä harjoittaessa.

Opinnäytetyössä selvitetään metsästysmatkailun harjoittamista Etelä-Savossa. Mitä sen järjestäminen vaatii yritykseltä, mitkä ovat metsästyksen järjestämisen mahdollisuudet yrityksen alueella ja mitä fasaani tilan aloittaminen vaatii. Opinnäytetyön teoriaosuudessa käydään läpi mitä pienriistan metsästäminen tarkoittaa sekä mitä säädöksiä ja lakeja tulee ottaa huomioon, kun kyseessä on harrastus, jossa käytetään asetta.

Metsästys itsessään on laaja käsite. Olen rajannut työni pienriistanmetsästyksen. Laissa määritellään mikä on pienriistaa ja mikä on suurriistaa. Pienriistan metsästys rajoittuu eri pienriista lajien metsästysaikoihin, lääni kohtaisiin poikkeus metsästysaikoihin ja aselaki rajoituksiin. Aion selvittää eri kanalintulajien metsästystä syksyllä toimeksiantaja yrityksen sijaitsemalla alueella. Toivon, että löytäisin yritykselle sopivan tavan harjoittaa kestävää pienriistan metsästystä heidän lähialueellaan. Hyödynnän kirjoista löytyvää tietoa ja käytän netistä löytyvää tarkastettua tietoa.

2 Opinnäytetyön tausta

Aihe on itselleni mielenkiintoinen, koska harrastan metsästystä ja nautin luonnossa liikkumisesta. Omistan lintukoiran ja metsästykseni painottuu pienriistan metsästyksen. Opin työtä kirjoittaessani lisää metsästyksestä, metsälinnuista sekä metsästysmatkailusta aiheena. Yritystoimintaa suunnitellessani tämä opinnäytetyö ja opas antavat minulle riittävät pohjatiedot liiketoiminnan aloittamiselle.

2.1 Toimeksiantaja

Toimeksiantajana toimii marjatila yritys Etelä-Savosta. Halusin tehdä opinnäytetyön metsästysmatkailun järjestämisestä, koska itseäni kiinnostaa tulevaisuudessa perustaa metsästyks- ja luontomatkailu yritys. Kävimme marjatilan yrittäjän kanssa läpi, millaista metsästysmatkailu toimintaa hän oli itse ajatellut. Näkemyksemme olivat samanlaiset oppaan suhteen, kohdistuen pienriistan metsästämiseen heidän alueellaan Etelä-Savossa. Meille molemmille on tärkeää, että keskitymme pienriistaan, jota alueella voi metsästä eettisesti vaarantamatta riistaeläinkantoja.

2.2 Tavoite ja tarkoitus

Opinnäytetyöni tarkoituksena on tuottaa opas marjatilalle. Työssä kerrotaan mitä tulee ottaa huomioon järjestettäessä metsästysmatkailua Etelä-Savossa, kohdistuen pienriistanmetsästyksen ja fasaanien istutukseen. Opinnäytetyö pohjautuu jo olemassa olevaan teoretiseen tietoon. Luen metsästyksen liittyvää kirjallisuutta ja kerään niistä tärkeimmät asiat tähän oppaaseen. Tämän oppaan avulla marjatila voi aloittaa metsästys toiminnan suunnittelun. Opinnäytetyön tavoitteena on vastata toimeksiantajan tarpeeseen laajentaa marjatilan toimintaa marjasesongin ulkopuolelle.

Metsästys osana marjatila toimintaa idean sain, kun Etelä-Savossa toimiva yritys tarvitsi sivutuloja muusta toiminnasta. Uusi liikeidea painottui loppu vuoteen, syksyn puolelle. Yritys oli miettinyt metsästysmatkailua vaihtoehtona uudelle liikeidealle. Yrityksen tavoitteena on saada lisätuloja järjestämällä metsästysmatkailua syksyisin.

Käyn läpi luotettavia lähteitä käyttäen mitä mahdollisuuksia metsästysmatkailua on järjestää kyseisellä alueella eli miten alueella olisi järkevä metsästää riistaa metsästysmatkailun toimivuuden kannalta, maantieteellisesti ja eettisyys huomioiden. Minun täytyy opasta tehdessäni ottaa huomioon mahdolliset lait ja määräykset metsästyslaissa, aselaissa sekä se mitä laki sanoo metsästävän koiran käytöstä.

Otettuani selvää käsitteistä metsästys, metsästyslaki, metsästysmatkailu ja kanalinnut, koostan jo olemassa olevasta teoriasta yritykselle oppaan. Oppaan pitää olla selkeä ja tiivis kokonaisuus, jossa on tuotu esille metsästysmatkailun järjestämisen pääpiirteet, lakien määräämät asiat sekä metsästys käytännössä.

Opinnäytetyön tuomia tuloksia voidaan hyödyntää, kun halutaan saada tietoa siitä mitä asioita tulee ottaa huomioon aloittaessa metsästysmatkailua liiketoimintana erityisesti Etelä-Savon alueella. Opinnäytetyö antaa kaikille metsästysmatkailua suunnitteleville yleistä tietoa metsästystoiminnasta ja sitä ohjaavista laeista ja säädöksistä. Opinnäytetyön on tarkoitus vastata seuraaviin kysymyksiin:

- Mitä on otettava huomioon, kun suunnitellaan metsästysmatkailu yritystoiminnan aloittamista?
- Mitkä lait ja säädökset ohjaavat metsästystä?
- Saako metsästysmatkailua harjoittaa valtionmailla?
- Mitkä asiat vaikuttavat Fasaanien istutukseen marjatilän läheisyyteen?

3 Metsästys

”Metsästyksellä tarkoitetaan luonnonvaraisena olevan riistaeläimen pyydystämistä ja tappamista sekä saaliin ottamista metsästäjän haltuun” (Metsästyslaki 1993/615).

Suomessa vuosittain metsällä käy noin 200 000 metsästäjää. Heistä suurin osa metsästää pienriistaa (Forsman 2018.) Pienriistaa on muun muassa kettu, supikoira, kärppä, minkki, metsäjänis, rusakko, sepelkyyhky sekä kanalinnot (Riistakolmiot.fi 2016a).

Metsästys on arvostettu ja yleinen harrastusmuoto Suomessa. Metsästyksellä on pitkät perinteet Suomessa. Syyt metsästää ovat muuttuneet ajan saatossa. (Malinen & Väänänen 2015, 7.) Ennen metsästys oli elinehto perheille, koska riistasta saatiin ravintoa ja turkikset myytiin. Nykyään metsästys on enemmän vapaa-ajan viettoa ja harrastetoimintaan perustuvaa. Metsästys on silti tärkeää, koska metsästäjät ovat apuna viranomaisille riistaeläin kolareissa, riistan jäljityksessä, karkottamisessa ja talteen korjaamiseksi. (Suomen riistakeskus n.d.a).

Riistaeläimet houkuttelivat aikoinaan ihmisen pohjolaan. Metsästys on vanhin kulttuurimuoto Suomessa. Nykyäänkin metsästys on suosituimpia luonnossa tapahtuvia harrastuksiamme ja tästä kertoo se, että yli 300 000 suomalaista suorittaa riistanhoitomaksun joka vuosi. (Malinen & Väänänen 2015, 7.)

Suomessa metsästys ei ole rahalla tai vallalla säädeltyä, kuten lähes joka puolella muualla maailmaa. Käytännössä jokainen suomalainen voi alkaa metsästämään suorittamalla metsästäjätkinnon. Suomessa on käytössä riistaseurantajärjestelmä, jonka avulla pystytään hyödyntämään riistavaroja kestävästi. (Malinen & Väänänen 2015, 7.)

Suomessa metsästyskulttuuria on rikastuttanut erilaiset metsästysmuodot ja -tavat. Yleisin metsästysmuoto suomalaisessa metsästyskulttuurissa on ollut yksin metsästäminen tai pienellä porukalla. Viime vuosikymmenien aikana maamme suurpetojen ja hirvieläinten määrän kasvettua on seuruemetsästys lisääntynyt Suomessa. (Malinen & Väänänen 2015, 7.)

3.1 Riistanhoito ja kestävä metsästys

”Riistanhoidolla tarkoitetaan toimintaa, jonka tarkoituksena on riistaeläinkantoja säätelemällä, riistaeläinten elinolosuhteet turvaamalla tai niitä parantamalla taikka muulla tavalla lisätä,

säilyttää tai parantaa riistaeläinkantaa ja eri eläinkantojen välistä tasapainoa” (Metsästyslaki 1993/615). Metsästyslaissa (1993/615) painotetaan kestävän käytön periaatetta, jonka mukaan metsästystä on harjoitettava siten, ettei riistaeläinkannat vaarannu, luontoa vahingoiteta tarpeettomasti eikä tuoteta eläimille tarpeetonta kärsimystä.

Yksi tärkeä osa metsästystä on riistanhoito ja riistan kestävä metsästys. Metsästäjä tekee havaintoja riistaeläinten elinympäristön muutoksista, lisääntymisestä, riistahavainnoista ja mahdollisista riistanhoito toimista. Metsästäjä ei vain pyydä riistaeläimiä ravinnokseen vaan huolehtii myös metsästyksen jatkuvuuden turvaamalla riistan elinot ja hyvinvoinnin. Ihminen on itse uhka riistaeläinten hyvinvoinnille, koska se muokkaa ympäristöä ja luontoa. Maa- ja metsätalous, kaivostoiminta ja liikerakentaminen ovat pienentäneet luonnonvaraisten eläinten elinoloja. (Laaksonen 2013, 256.)

Suomessa riistanhoito on kuulunut metsästyskulttuuriimme jo 1800-luvun puolivälistä saakka. Riistanhoito käsitteenä on muuttunut ajan saatossa. Nykyinen riistanhoito pitää sisällään muun muassa riistalajien elinympäristön hoidon sekä luonnonmaiseman hoidon ja parantamisen. Riistanhoito pitää sisällään myös tämänhetkisen riistalajien tilan, seurannan, kestävän ja suunnitellun metsästyspaineen. (Ilvesviita 2013, 9.)

Ennen kuin Suomessa oli metsästysseuroja ja yhdistyksiä metsästystä pidettiin jokamiehen oikeutena. Riistalla ei ollut metsästysaikoja vaan sitä pyydettiin ympäri vuoden niin laillisilla kuin laittomilla välineillä. Riistan suuret pyyntimäärät ja petojen suuri määrä tiputtivat Suomen riistalajien kantoja niin alas, että osa oli taantumassa tai häviämässä sukupuuttoon. 1865 perustettiin ensimmäinen virallinen metsästysseura, Suomen Metsästysyhdistys. Metsästysyhdistyksen tavoite oli saada salametsästys kuriin ja saada kansa noudattamaan metsästyslakeja. Tällöin alettiin miettimään, miten riistakannoista saataisiin pidettyä huolta ja kantoja vahvistettua. (Ilvesviita 2013, 7, 9.)

Nykyajan metsästäjän tulee miettiä metsästystä myös eettisyyden kannalta. Metsästystä tulee ohjata riistasta ja luonnosta huolehtiminen. Suunnitellessa metsästystä tulee miettiä kuinka paljon alue tai riistalaji, jota tullaan metsästäämään kestää metsästyspainetta. Suunnitelmassa täytyy ottaa huomioon muun muassa talvien kovuus, petoeläimet ja sairauksien määrä. (Hansson & Gustavsson 2015, 13.)

Nummi ja Väänänen (2013, 7) sanovat kirjassaan, että Suomessa riistakantojen tila tunnetaan hyvin ja meillä tapahtuva kannanhoito viestittää yhteiskunnalle ja EU:hun, että Suomessa metsästys toteutuu eettisesti.

Suomessa riistakannat voivat hyvin ja niitä pystytään hyödyntämään kestävästi käytön mukaisesti. Vuosittainen riistakantojen vaihtelu on normaalia ja tätä tapahtuu myös pidemmällä aikavälillä. Monesti käy niin, että joku riistakanta pienenee ja joku toinen taas voimistuu. Kokonaisuudessaan Suomen riistakanta voi paremmin kuin ikinä aiemmin. (Kankaanpää ym. 2018, 7.)

Suomessa on seurattu riistan kantoja jo 1960-luvulta asti. Riistakolmiolaskenta aloitettiin 1989. Riistalaskenta tapahtuu metsästäjien ja luontoharrastajien toimesta. (Lindén & Ikonen 2016.) Riistakolmio on nimensä mukaisesti kolmio, joka on tasasivuinen ja sen sivut ovat 4 kilometriä pitkät. Riistakolmio alueet ovat aina samat, alueen muutoksista huolimatta. Riistakolmiolaskennat tehdään yleensä kaksi kertaa vuodessa. Kesällä laskennassa keskitytään kanalintuihin ja talvella muuhun riistaan ja niiden jälkiin. (Riistakolmiot.fi 2016b.)

Kesälaskennassa lasketaan metsäkanalinnut, lehtokurppa ja metsäjänis. Laskennassa tulee ottaa huomioon myös kaikki karhua koskevat havainnot kuten näköhavainto, kynsimiset, jätökset ja jäljet. Käytännössä kolmiolaskenta tapahtuu seuraavasti. Kolme henkilöä kävelee rintamana keskimmäisen henkilön suunnistaessa merkittyä kolmion sivua pitkin. Henkilöt ovat siten, että reunimmaisat henkilöt ovat 60 metrin päässä toisistaan. Jokainen henkilö laskee linnut, jotka lähtevät 10 metrin päästä itsestään molemmin puolin. Koiria ei saa olla mukana laskennoissa. Laskijoiden tulee pitää tuo 60 metrin väli mahdollisimman hyvin koko laskennan ajan. Laskennassa on tarkoitus edetä ripeästi, jotta linnut eivät lähtisi juoksemaan pakoon laskijoiden edestä ja näin ollen ne voivat jäädä havaitsematta. (Riistakolmiot.fi 2016c.)

Talvilaskennassa lasketaan muun muassa seuraavien eläinten jälkiä: Susi, kettu, supikoira, näätä, hirvi, metsäkauris, valkohäntäpeura. Talvilaskenta tapahtuu Etelä- ja Keski-Suomessa 15.1–28.2 ja Oulun ja Lapin alueella 15.1–15.3. Talvella laskenta on alttiina säätiloille, koska kovat pakkaset, tuuli ja lumisateet vaikuttavat jälkien näkymiseen ja säilymiseen. Lumipeitteen tulee olla myös sellainen, että pienenkin laskettavan eläimen jäljet näkyvät siinä. Suotuisia laskentapäiviä on siis käytännössä vähän. Talvilaskennassa suoritetaan ensin esikierto. Siinä on tarkoituksena merkata jäljet, jotka menevät kulku-uran poikki eli ovat vanhoja jälkiä. Tämän kierron voi tehdä yksi henkilö. Varsinainen laskenta tehdään vuorokauden jälkeen esikierron jälkeen ja tässä lasketaan kaikki uudet jäljet, jotka ovat tulleet esikierron jälkeen. Alueilla, joissa jälkiä tulee tietyvästi vähän, voidaan kierto lähteä kaksi vuorokautta esikierron tai sopivan lumisateen jälkeen. (Riistakolmiot.fi 2016d.)

3.2 Metsästys harrastuksena

Pohjoismaissa metsästystä harrastaa lähes miljoona ihmistä. Metsästys voidaan laskea yhdessä marjastuksen, sienestyksen tai kalastuksen tavoin alkuperäiseksi toiminnaksi. Nykyään paras tapa ihmisellä rentoutua ja päästä irti stressistä sekä koko ajan enemmän ja enemmän teknologisoituvasta elämästä on luonnossa liikkuminen. Laajimmat jokamiehenoikeudet löytyvät pohjoismaista. Täällä muun muassa marjastus ja sienestys on iso ja tärkeä osa kulttuuria. Jokamiehenoikeudet koskevat niin suomalaisia kuin ulkomaalaisiakin lukuun ottamatta metsästystä, kalastusta ja veneilyä. (Saraspää 2006, 27.) Metsästäjä tuntee olevansa osa luontoa siellä kulkiessaan. Metsästys harrastuksena tasapainottaa nykyihmisen kiireistä arkea. Metsästys tuo ihmisen elämään henkistä tasapainoa, mutta se on myös fyysinen harrastus. (Christoffersson 2007, 14.)

Metsästys ja sen tarkoitus on muuttunut ihmisten historiassa. Aluksi ihmiset metsästivät eläimiä pääosin ravinnokseen ja niitä käytettiin myös vaatetukseen ja tarvekaluihin. Metsästyksen tarve väheni maatalouden tullessa sen rinnalle ravinnon tuottajana. Riistan elinolot ovat muuttuneet ja riistaeläinten elin alueet pienentyneet maatalouden, teollisuuden, kaivosten ja teiden rakentamisen myötä. (Laaksonen 2013, 13.)

Nykyään metsästys ei tapahdu pelkän ravinnon saannin takia vaan sillä on muita tärkeitä tehtäviä. Metsästys on riistanhoitoa ja se on osa luonnon suojelua sekä luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä. Metsästys on tällä hetkellä harrastus, joka on osa ihmisten vapaa-aikaa. Nykyaikainen metsästys on eettistä ja kestävä. (Laaksonen 2013, 13.)

Metsästys harrastuksena poikkeaa monista muista vapaa-ajan harrastuksista. Metsästystä voi harrastaa yksin tai isommassa porukassa. Metsästys harrastuksena on ihmisille vapaa-ajan viettoa, jossa luonto on todella lähellä ihmistä. Metsästää voi kelloa ympäri vuorokauden jokaisena tuntina. (Hansson & Gustavsson 2015, 9–10.)

Metsästys harrastus on täynnä elämyksiä, ensin ympärillä on vain täyttä hilaisuutta, mutta hetkessä täysi hiljaisuus saattaa muuttua adrenaliinin nousuun riistaeläimen näkyessä metsästys alueella. Jokainen metsästys reissu on erilainen sen arvaamattomuuden ja odottamattomuuden takia. Metsästäjä ei voi ikinä tietää mitä metsällä tulee tapahtumaan. (Hansson & Gustavsson 2015, 9–10.)

Suomessa metsästäminen edellyttää metsästyskortin suorittamista. Suomessa metsästyskortin omistaa noin 300 000 henkilöä. Eurooppaan verratessa luku on suuri. Metsästäjällä täytyy olla myös metsästyslupa alueelle, jossa hän aikoo riistaa metsästä sekä aseiden hallussapitolupa. Metsästäjän tulee suorittaa ampumakoe, jos riistan metsästäminen sitä vaatii. (Discovering Finland n.d.)

3.3 Metsästys yksityisillä ja valtion omistamilla mailla

65 % Suomen metsistä, pelloista ja vesistöistä on yksityisomistuksessa. Yksityisomisteisissa metsissä metsästysoikeus kuuluu maanomistajalle. Maanomistaja voi vuokrata omistamiaan maitaan esimerkiksi metsästysseuroille, jotka huolehtivat myös alueen riistanhoidosta metsästyksen lisäksi. Metsästysseuroja Suomessa on tällä hetkellä yli 4000 ja metsästysalueet vaihtelevat 2000–10 000 hehtaarin välillä. (Discovering Finland n.d.)

Valtio omistaa maita noin 25 % koko Suomen pinta-alasta. Metsästäjä voi hankkia luvan metsästää myös valtion mailla. Metsästysoikeudesta ja riistanhoidosta tässä tapauksessa vastaa Metsähallitus. (Discovering Finland n.d.)

Metsästyksen aloittaakseen metsästäjän tulee liittyä metsästysseuran jäseneksi tai maksaa metsästysseuralle vieraskortista, jolla metsästäjä pääsee seuran vuokraamille metsästyksille jäseneksi. Toinen vaihtoehto metsästäjällä on ostaa metsästyslupa valtionmailla. Luvat ovat henkilökohtaisia ja luvassa on saaliskiintiö. (Discovering Finland n.d.)

Maanomistajan vuokratessa metsästysoikeutensa pois esimerkiksi metsästysseuralle siirtyy vastuu vuokralaiselle. Maanomistajalla saattaa olla vaatimuksia tai toivomuksia vuokraajaa kohtaan. Metsänomistaja voi haluta, että hirvikanta pysyy tietyllä tasolla. Näin voidaan välttyä vahingoilta, joita hirvet aiheuttavat taimikoille. (Hansson & Gustavsson 2015, 16.)

Luonnonsuojelulaki kieltää tappamista, pyydystämistä tai hätyyttämistä eläintä kansallis- ja luonnonpuistosta. Metsästys on sallittua Oulun ja Lapin läänien asukkaille kansallis- ja luonnonpuistoissa tietyillä rajoituksilla. (Saraspää 2006, 33.)

Eläintä ei saa ampua 150:tä metriä lähempänä rakennusta, jossa asutaan, ilman että tähän on rakennuksen omistajan tai haltijan lupa. Ilman tätä lupaa ei saa myöskään etsiä riistaeläintä pihasta tai puutarhasta eikä kulkea viljelyksillä metsästystarkoituksessa ennen kuin sato on

korjattu tai koottu. ”Riistaeläintä ei saa ampua rautatien tai yleisen tien yli eikä riistaeläimen tai ampujan ollessa tällaisella tiellä. Metsäkanalintua ei saa ampua myöskään sen tai ampujan ollessa yksityisellä tiellä.” (Metsästyslaki 1993/615)

3.3.1 Metsästysluvut

Metsähallitukselta saa ostettua metsästysluvan valtionmailla tapahtuvaan metsästykseseen. Metsähallituksen metsästysalueet mahdollistavat niidenkin metsästäjien metsästäminen ketkä eivät kuulu mihinkään metsästysseuraan. Metsästäjien lupamaksuilla hoidetaan riistamaita ja pyritään varmistamaan riistan elinvoima alueella. Metsähallituksella on asiantuntijoita ja erätarkastajia, jotka pitävät huolen, että metsästys tapahtuu kestävästi ja laillisesti. (Metsähallitus n.d.a.) Lupia myydään yli 120 pienriistanmetsästys alueelle. Alueita on kanalintujen, majavan ja pienpetojen, sekä vesilintujen ja jäniksen metsästykseseen. (Metsähallitus n.d.b.)

Metsästyslupa tyyppejä on metsähallituksella erilaisia. Lupia voi hankkia päivä, viikko tai kausilupina. Kausiluvat tulee hakea jo hyvissä ajoin huhtikuussa. Vuorokausiluvan myynti alkaa myöhemmin, kesä- ja elokuussa. Metsähallitus haluaa varmistaa metsästyksen kestävyden metsästysalueillaan. Jokaiselle pienriistan metsästysalueelle on määritelty myytävien lupien enimmäismäärä. Lupia voidaan myydä niin kauan, kunnes tämä enimmäismäärä tulee täyteen. Jokaisella metsästysalueella on oma saaliskiintiönsä. Alueen saaliskiintiö kerrotaan ostettavan metsästyslupa alueen lupaehdoissa. (Metsähallitus n.d.c.)

Alle 18-vuotias voi hankkia itselleen nuorisoluvan, joka on edullisempi kuin normaali vuorokausilupa. Alle 15-vuotias voi metsästää samaan saalislupakiintiöön yli 18-vuotta täyttäneen henkilön kanssa. Tällöin alle 15-vuotias ei tarvitse omaa metsästyslupaa valtionmaille. (Metsähallitus n.d.c.)

3.3.2 Pienriistaluvat valtionmailla

Metsähallitus tarjoaa neljää erilaista pienriistalupaa valtionmailla metsästykseseen. Kanalintujen, vesilintujen, jänisten, sekä majavien ja pienpetojen metsästämiseen. Osalla luvista saa metsästää myös muuta pienriistaa. Kanalintuluvalla metsästäjä voi metsästää kaikkea pienriistaa lukuun

ottamatta majavaa. Osalla alueista myös majava kuuluu kanalintuluvan alle. Vesilintu- ja jänislupa oikeuttaa metsästäjää metsästämään kaikkea muuta pienriistaa paitsi kanalintuja ja majavaa. Majavaluvalla saa metsästää lisäksi pienpetoja ja rauhoittamattomia eläimiä. Pienpetoluvalla voi metsästää myös villisikaa ja rauhoittamattomia eläimiä. (Metsähallitus n.d.d.)

4 Metsästäjätkinto

Metsästettäessä on pidettävä mukana metsästyskortti tai sen jäljennös sekä henkilöllisyystodistus. Pyydetessä nämä on esitettävä metsästystä valvovalle henkilölle. (Metsästyslaki 1993/615.) Henkilö saa metsästyskortin, kun hän on suorittanut metsästäjäntutkinnon hyväksytysti (Suomen Riistakeskus n.d.b). Metsästäjäntutkinto sisältää riistanhoitomaksun ja pyyntilupamaksun (Kankaanpää ym. 2018, 11).

Pohjoismaista Suomi oli ensimmäinen, joka otti käyttöön metsästäjäntutkinnon vuonna 1964. Suomen riistakeskus nimittää metsästystutkinnon vastaanottajat. Riistakeskus myös valvoo ja ohjaa heidän toimintaansa. Suomen riistakeskus on maa- ja metsätalousministeriön hallinnon alainen. Itse metsästäjäntutkintoja järjestävät Suomen riistakeskuksen alaiset paikalliset riistanhoitoyhdistykset. (Hansson & Gustavsson 2014.)

Metsästäjäntutkinto on kirjallinen koe. Kokeessa on 60 kysymystä ja suorittaakseen kokeen hyväksytysti tulee oikein vastattuja kysymyksiä olla vähintään 52. Kokeessa saa siis olla kahdeksan väärää vastausta. Tuloksen kokeista saa heti koepaikalla kokeen päätyttyä. Kokeeseen liittyvät kysymykset liittyvät kaikki metsästäjän oppaaseen. Riistanhoitoyhdistykset järjestävät metsästäjäkursseja, jossa käydään läpi metsästäjäntutkintoon tarvittavaa osaamista. (Hansson & Gustavsson 2014.)

Metsästys on lainsäädännöllä tiukasti säädeltyä toimintaa. Jokaisen metsästystä aloittavan henkilön tulee osata ja hallita perusasioita metsästyksen ja aseiden käsittelyyn liittyen. Tätä kautta metsästäjä osaa toimia vastuullisesti, turvallisesti ja eettisesti. Ennen metsästyksen aloittamista tulee tietää metsästyksen liittyvä lainsäädäntö. (Kankaanpää ym. 2018, 10.)

Eettiseen ja turvalliseen metsästyksen kuuluu riistalajien tuntemus sekä rauhoitettujen riistaeläinten tunteminen. Metsästäjän tulee osata verottaa tiettyä riistakantaa niin ettei sen kanta alueella romahda. Aseiden oikeaoppinen ja turvallinen käsittely on myös keskeisessä osassa metsästäessä. Edellä mainittu osaaminen tulee todistaa suorittamalla metsästäjäntutkinto hyväksytysti. (Kankaanpää ym. 2018, 10.)

Metsästäjäntutkinto on laissa säädetty pakolliseksi suorittaa ennen metsästyksen aloittamista. Laissa metsästäjäntutkinnosta kerrotaan seuraavaa: "Ennen riistanhoitomaksun suorittamista on osoitettava metsästyksen ja riistanhoidon sekä metsästystä koskevien säännösten ja määräysten

tuntemus suorittamalla metsästäjätkinto Suomen riistakeskuksen nimittämälle metsästäjätkinnon vastaanottajalle”. (Kankaanpää ym. 2018, 11.) Alla kuva metsästyskortista.

HENKILÖTIEDOT	
Nimi	Matti Metsästäjä
Syntymäaika	01.02.1959
Kotipaikka	Tampere
Osoite	Riistatie 33 33100 Tampere

TEHTÄVÄT	
	Tampereen riistanhoitoyhdistys Petoyhdyshenkilö Toistaiseksi

METSÄSTYSKORTTI	
Metsästäjänumero	12345678
Riistanhoitomaksu	Maksettu 01.08.2014 - 31.07.2015
RHY jäsenyys	Tampereen riistanhoitoyhdistys (376)

Tässä kortissa mainitulla metsästäjällä on metsästäjävakuutus, joka on voimassa kaikissa Pohjoismaissa ja EU-maissa.

Kuva 1. Metsästyskortti. (Hokkanen 2015.)

4.1 Metsästäjävakuutus

Suomessa metsästyskortti sisältää metsästäjävakuutuksen. Suomen riistakeskus ja vakuutusyhtiö on sopineet että, metsästäjä saa tietyn vakuutusturvan maksettuaan riistanhoitomaksun. Tämänhetkinen vakuutusyhtiö on LähiTapiola. Vakuutus on voimassa koko metsästysvuoden ajan ja tulee voimaan heti metsästäjän maksaessa maksun. (Kankaanpää ym. 2018, 39.)

Metsästäjävakuutus sisältää seuraavat vakuutukset: metsästäjän vastuuvakuutus, metsästäjän yksityistapaturmavakuutus, toimitsijan yksityistapaturmavakuutus ja metsästyskoiran tapaturmavakuutus. Metsästäjän vastuuvakuutus korvaa metsästyksen yhteydessä aseella aiheutetut henkilövahingot. Yksityistapaturmavakuutus puolestaan korvaa itselleen aiheutetut tapaturmavahingot metsästyksen yhteydessä, kun vahinko on johtunut ampuma-aseen

laukeamisesta tai räjähtämisestä sekä jousiaseen osalta sen rikkoontumisesta. Metsästyskoiran tapaturmavakuutus korvaa ainoastaan poliisin tai hätäkeskuksen toimeksiannosta tapahtuvassa suurriistavirka-aputehtävissä koiralle aiheutuneet vahingot. (LähiTapiola 2020.)

Metsästyskorttiin sisältyvä metsästäjävakuutus kattaa sellaiset metsästyksen ja siihen liittyvän kilpailemisen tai harjoittelun aikaiset tapaturmat, jotka aiheutuvat aseiden laukeamisesta. Näin ollen vakuutuksen piiriin eivät kuulu muut metsällä sattuneet tapaturmat, kuten erilaiset nyrjähdykset. (LähiTapiola 2017.) Metsästäjien kannattaa selvittää mitä muita vakuutuksia heillä kannattaa olla itselleen sekä mahdolliselle metsästyskoiralle.

5 Aselupa

Aseluvan hakeminen tapahtuu poliisin kautta. Tämä tapahtuu täyttämällä lupahakemus kirjallisena ja se tulee toimittaa poliisin toimipisteeseen henkilökohtaisesti. Lupaa voi hakea omaan aseeseen tai rinnakkaislupana. Rinnakkaislupa tarkoittaa luvan hakemista toisen metsästäjän aseeseen, johon tarvitsee myös hänen suostumuksensa. Lupahakemuksessa on oltava ampuma-aseen tyyppi, toimintatapa ja kaliiperi. Kun asetta haetaan metsästys käyttöön, tulee luvanhakijan perustella aseiden käyttötarkoitus mahdollisimman tarkasti: mitä riistaa kyseisellä aseella aiotaan metsästää ja millä alueella. Maksettu metsästyskortti on hyvä peruste metsästyksen harrastamiseksi. Poliisi katsoo, onko haettava ase sopiva hakijan harrastamaan metsästysmuotoon. (Kankaanpää ym. 2018, 29.)

Ensimmäistä kertaa aselupaa hankkiessa poliisi haastattelee luvanhakijan poliisilaitoksella. Haastattelun tarkoituksena on selvittää, onko hakija terveydentilaltaan ja käyttäytymiseltään sopiva aseluvan saajaksi. Viranomaisella on mahdollisuus saada hakijasta salassapitovelvollisuuden estämättä tieto hänen terveydentilastaan, jos ne vaikuttavat aseluvan myöntämiseen. Asevelvollisen tulee esittää todiste suoritetusta ase- tai siviilipalveluksesta. (Kankaanpää ym. 2018, 29–30.)

Viranomaisen myönnettyä aselupa tulee hakijan lupaan liitettyllä hankkimisluvalla hankkia ase vuoden sisällä myönnetystä aseluvasta. Erityisestä syystä johtuen hankkimislupa voidaan myöntää enintään kahden vuoden ajaksi. (Kankaanpää ym. 2018, 30.)

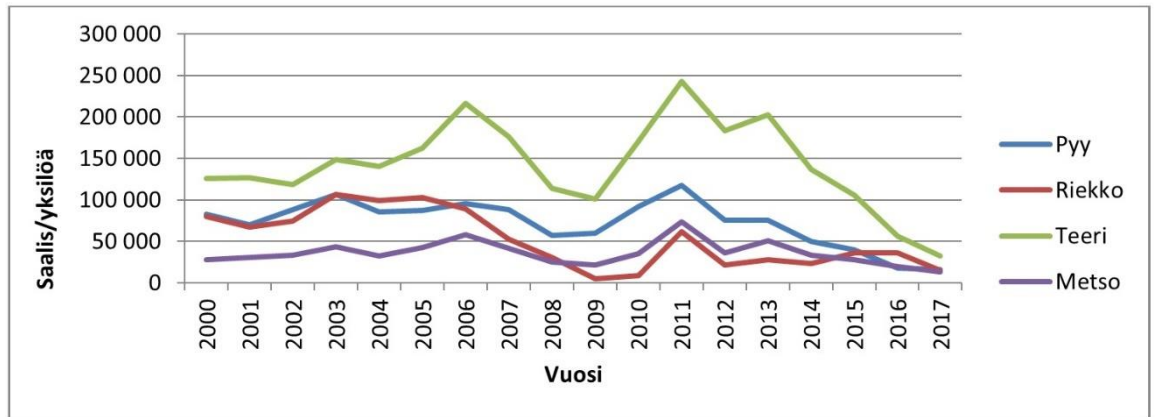
6 Metsäkanalinnut

Useiden vuosikymmenien ajan metsäkanalintujen määrä on ollut Suomessa lasku suunnassa. 1960-luvulta asti alkanut riistan laskenta on osoittanut kantojen tippuneen tasaisesti 1980-luvun loppuun asti. Silloiset laskennat perustettiin maille, joissa katsottiin olevan parhaat kanalintupoikueet. Laskennat toteutettiin vuosittain samoilla alueilla, vaikka ympäristössä olisikin tehty metsänhoitoa ja näin ollen kanalintujen viihtyvyys alueella väheni. Tämän katsotaan olleen mahdollisesti yksi syy metsäkanalintujen kantojen laskuun tilastollisesti. (Malinen & Väänänen 2015, 176.)

Metsäkanalintujen kantojen pitkäaikainen vertailu on osoittanut, että metsäkanalintujen määrä on vaihdellut syklisesti. Kanalintujen kannan vaihtelut ovat siis normaalia ja kanta saattaa laskea jopa kahtena vuonna peräkkäin. Vastaavasti kantojen nousu kestää myös muutaman vuoden ajan ennen taantumaa. (Forsman, Ikonen & Laaksonen 2019.) Kanalintukannoissa on edelleenkin suurta vaihtelua. Kantojen pitkänaikavälin seuranta tarkistellussa on huomattu taantumien loppuneen. Metsäkanalintu kannat ovat jopa nousseet 2000-luvun alusta. Laskentojen lisäksi kantojen vahvistuminen näkyy kasvaneina riista saaliina. (Malinen & Väänänen 2015, 176)

Metsäkanalintujen kannoissa on vaihtelua vuoden 2019 tehtyjen riistakolmiolaskentojen perusteella. Pääsääntöisesti kannat ovat kuitenkin edelleen kasvu suunnassa. Katsoessa koko Suomen riistakolmiolaskentoja on pyyn ja teeren tiheydet kasvaneet keskimäärin noin 15 prosenttia ja metso pysyi edellisen vuoden tasolla. Pyy, teeren ja metson poikasten määrät olivat korkeita. Tämä kertoo, että pesintä on onnistunut hyvin eri puolilla maata. (Forsman, Ikonen & Laaksonen 2019.)

Kuvasta 2 voidaan nähdä miten metsäkanalintujen metsästysmäärät ovat muuttuneet 2000-luvulla. Eniten Suomessa on tänä aikana saatu saaliiksi teeriä, mutta myös niiden määrä on laskenut huomattavasti 2011 vuodesta alkaen. Saalismäärät tukevat laskentojen osoittamaa metsäkanalintujen kantojen nousua 2000-luvun alusta. Mutta saalismäärien väheneminen kertoo joko kantojen heikkenemisestä tai metsäkanalintujen metsästyksen vähentymisestä.



Kuva 2. Metsäkanalintusaalis vuosina 2000–2017 (Forsman 2018.)

6.1 Teeri

Teeriä on Suomessa lähes kaikkialla. Ainoa missä sitä ei ole tavattu on Tunturi-Lappi. Ennen 2000-luvun alkua teeren kannankehityksessä oli taantumaa. 2000-luvun alusta eteenpäin kanta on jopa ollut pienessä kasvussa. Teerellä vuosien välinen kannanvaihtelu voi olla hyvinkin suurta. Teeren yleisimpiä esiintymisalueita ovat lehti- ja havumetsät sekä suot, joissa on puustoa ja nuorehkot rikkonaiset metsät. (Kankaanpää ym. 2018, 123–124.)

Teeri painaa keskimäärin 1–1,3 kiloa. Teerikukon erottaa sen mustasta väristään ja mustasta lyyranmuotoisesta pyrstöstään. Teeren silmän yläpuolella on punainen juova, josta sen myös tunnistaa helposti. Naarasteeri on pää väritykseltään ruskea ja siinä on myös mustaa. (Suomen riistakeskus n.d.c.)

Teeren soidinaika on keväisin. Teeret kerääntyvät soidinparviin ja taistelevat keskenään pitääkseen oman alueensa ja saadakseen näin teerinaaraita itselleen ja pääsevät näin parittelemaan. Soitimen jälkeen teerinaaraat huolehtivat poikasista, jotka syntyvät kesän alussa. Munia tulee yleensä 7–11 kappaletta. (Suomen riistakeskus n.d.c.)

Teerien ravinto vaihtelee vuodenajan mukaan. Kesäisin teeren ravintoon kuuluu kasvien silmut, siemenet sekä versot. Loppu kesän ravintoa ovat marjat ja viljat. Talvisin teeren ruokavalioon kuuluu lepän norkot ja koivun urvut. Teeren poikasten pääasiallista ravintoa on hyönteiset sekä perhosten ja pistiäisten toukat. (Suomen riistakeskus n.d.c.)

Teeren metsästysaika voi vaihdella vuosittain. Esimerkiksi metsästysaika kautena 2020 oli Etelä-Savossa 10.9.2020 – 10.12.2020. Teeren metsästys tapahtuu muun muassa kuvastuksella eli

puhutaan kaave metsästyksestä. Kuvastus on vanha tapa pyytää teeriä. Siinä teeren muotoinen kuva tehdään kankaasta tai muovista ja täytetään. (Alatalo ym. 2004, 48.) Kaave metsästyksessä teeren kuvat nostetaan puihin. Hyviä paikkoja ovat muun muassa soiden ja metsälampien rantamännyt. Kuvien asettelun jälkeen mennään passiin odottamaan teeriä saapuvaksi. (Seppänen 1997.)

6.2 Pyy

Pyy kuuluu metsäkanalintuihin ja on pienin metsäkanalintumme. Se painaa keskimäärin 400 grammaa. Pyy levinneisyys yltää kaikkialle Suomeen pohjoisinta lappia lukuun ottamatta. (Suomen riistakeskus n.d.d.) Suurimmat pyy kannat ovat Etelä- ja Keski-Suomessa, Pohjois-Savossa ja Hämeessä. Pyy suosii elinympäristönään tiheitä kuusi- ja sekametsiä, joista löytyy aluskasvillisuutta. (Riistakolmiot.fi 2016d.)

Pyy tunnistaa pääosin harmaasta höyhenpuvusta. Selkä ja rintapuolilla pyyltä löytyy mustaa, valkoista, ruskeaa ja harmaata väriä. Koiraan ja naaraan erottaa helpoiten koiraan mustasta höyhenpeitteisestä alaleuasta. (Riistakolmiot.fi 2016d.)

Pyitä saadaan saaliiksi metsäkanalinnuista toiseksi eniten teeren jälkeen. Yleisin pyyn metsästyks tapana on sen pillittäminen eli houkuttelu. (Kankaanpää ym. 2018, 125.) Pyy pillitys eli houkuttelu perustuu oman reviiirin vartioimiseen. Houkuttelulla pyritään matkimaan toista pyytä, joka on tullut reviiirille. Näin pyy saattaa tulla esille metsästäjän ulottuville. (Alatalo ym. 2004, 148.) Pyy metsästysaika on yleensä syys-marraskuussa (Suomen riistakeskus n.d.e.)

6.3 Fasaani

Suomeen tuotu lintulaji fasaani on kotoisin Aasiasta. Ensimmäisen kerran fasaaneita tuotiin Suomeen 1900-luvun alussa ja ne istutettiin Helsingin Malmille. Fasaanien tuonnista vastasi Karl Fazer. Suomessa fasaanin levinneisyys on Etelä-Suomesta Oulun seudulle. Fasaania pystytään istuttamaan tietyille alueille ja Suomessa tapahtuvien istutusten määrä on 80 000–100 000 lintua vuodessa. Fasaani asettuu mielellään suurien peltoalueiden ympäristöön ja tästä syystä se on suosittu metsästyksen kohde. (Malinen & Väänänen 2015, 209–210.) Fasaanit tykkäävät oleskella alueilla, jossa on pensaikkoja, tiheä kasvuista metsää, suota ja ruohikkoa. Näiden lisäksi fasaaneja

näkee peltojen ympäristöissä, koska siellä on niille suojaa sekä ruokaa. (Christoffersson ym. 2007, 205.)

Fasaanikukoilla on omat reviiri alueensa. Kukon pyrkimyksenä on saada 2–3 kanaa eli naarasfasaania omalle reviirilleen, joiden kanssa kukko parittelee. Fasaanikukko pitää huolen, että muut kukot eivät tule reviirille ja kanat saavat olla rauhassa. Fasaanikukkojen ottaessa yhteen toisten kukkojen kanssa reviiritaistelussa saattaa yhteenotot olla rajuja. Toukokuussa fasaani naaraat ovat löytäneet pesintäpaikan suojaisesta heinikosta, pensaikosta tai risukasan alta. Naaras suojaa hautomisen aikana pesän, mutta noustessaan ruokailemaan tarvitsee kuoriutumattomat munat suojan ylhäällä lentävien petolintujen takia. (Alatalo ym. 2004, 184–185.)

6.3.1 Fasaanin istutus

Hyvä viljely-ympäristö on fasaanien kannalta tärkeää ja se koostuu monesta eri asiasta. Fasaani elää istutettuna peltojen ympäröimänä. Selviytyäkseen saalistajilta fasaani tarvitsee suojaa, johon se voi piiloutua tarpeen tullen. Tällaisia ovat tiheät kasvustot peltojen reunoilla sekä ojat, joissa on kasvustoa johon fasaani voi piiloutua. (Bisi 2013, 37.) Osa pellosto kannattaa jättää kyntämättä, koska täysin kynnetty pelto ei anna fasaanille tarpeeksi suojaa. Rikkakasvimyrkkyjen käyttöä tulisi välttää mahdollisimman paljon, koska kasvit antavat suojaa linnuille ja osa kasveista on hyvää ravintoa fasaanille. (Bisi 2013, 39.)

Peltoriistan tehokkain hoito keino on viljelytekniikan muuttaminen peltoeläimistöä suojaavaan suuntaan. Tämän lisäksi kantaa voidaan hoitaa täsmä toimilla. Metsästysseurat voivat järjestää talkoita, joissa rakennetaan riistalle sen tarvitsemaa suojaa ja näin turvataan sen elinympäristö. Suunnitelmallinen riistanhoito peltoriistaa hoidettaessa on tärkeää, koska se yleensä tuottaa parhaan tuloksen. (Bisi 2013, 39, 41.)

Riistapeltojen tarkoitus on tarjota riistalle ravintoa ja suojaa. Viljelyalueilla, jossa peltoalueen laatu on huono, pelto on liian märkä tai pelto on syrjässä vaikeuttaa viljelyä. Tällöin pelto saattaa hyvin sopia riistapelloksi. Riistapeltoa perustettaessa tulee ottaa huomioon mille riistaeläimelle pelto tullaan pääosin perustamaan. (Bisi 2013, 41, 43.)

Riistapellon hyviä kohde alueita ovat valtaojien- ja purojen varret, metsäsaarekkeet ja pensaikkojen läheisyys. Nämä antavat suojaa riistaeläimille ruokailla rauhassa. Suoja kasvustoa

voi myös viljellä pellolle. Esimerkiksi Timotei kasvusto antaa hyvää suojaa peltokanoille pitkälle talveen saakka. Etenkin fasaanit käyttävät timotein siemeniä ravinnokseen. (Bisi 2013, 43.)

Peltolinnut eivät pärjää Suomen olosuhteissa ilman ihmisen apua. Varsinkin talvella, kun lumi peittää maan ja ravinnon saanti vähenee. Ruokintapaikkojen tulee olla suojaisessa paikassa, jotta fasaani pääsee karkuun mahdollisilta saalistajilta. Hyviä alueita ruokapaikkojen pitämiseen on tiheät järviruovikot ja riistapellot, joista löytyy tarpeeksi suojaa sekä tiukat kuusitaimikot peltojen keskellä tai reunoilla. (Bisi 2013, 102–103.)

Ruoka voidaan laittaa esimerkiksi tynnyriautomaatteihin, joista linnut käyvät sitä syömässä. Ruoaksi kelpaa ohra, vehnä ja kaura. Vähä lumisilla alueilla jyvät voidaan laittaa maahan suojaisaan paikkaan kuten kuusien alle, josta linnut käyvät niitä syömässä. Fasaanit voi tulla talvella etsimään ruokaa asustusten läheltä ja niille voi laittaa ruokintapaikan myös asutuksen viereen. Linnuille on tärkeää laittaa pitkin talvea hiekkaa jauhinkiviksi. (Bisi 2013, 103–104.)

Selkeen sulka (n.d.a.) kertoo verkkosivuillaan fasaanien istutuksesta seuraavaa. Luontoon istuttaessa kannattaa suosia pieniä istutettavia ryhmiä keväisin, kunnes aluskasvillisuutta on tullut tarpeeksi. Edistääkseen luonnossa tapahtuvaa poikastentuottoa kannattaa alueen pienpeto kantaa harventaa ennen fasaanien istutusta. Poikasten ollessa untuvikko vaiheessa poikasten suuri lukuisempaan selviytymiseen vaikuttaa varislintujen määrä. Nuorikko-aikuvaiheessa suurin uhka on petolinnut. Kyseiseen vaiheeseen voi vaikuttaa luomalla fasaaneille suojaisia paikkoja, joihin ne voi piiloutua petolinnuilta. (Selkeen sulka n.d.a.)

Selkeen sulka suosittelee nuorikko lintujen istuttamista 10 viikon ikäisinä tai vanhempina. Mitä nuorempi fasaani on, sitä huonommat mahdollisuudet sillä on selvitä. Sääolosuhteilla ja tuurilla on suuri merkitys istutuksen onnistumisessa. Myös liian montaa nuorikko lintua ei kannata istuttaa kerralla, koska tällöin petolinnut saattavat kiinnostua enemmän alueesta. Paras istutus yhdistelmä on aikuisistutuksia ja nuorikkoistutuksia. Fasaanien ikä myynti hetkellä on yhden päivän ikäisistä aikuisiin lintuihin ja niitä myydään ympäri vuoden. (Selkeen sulka n.d.a.) Kuvassa 3 on esitelty eri ikäisten fasaanien myyntihintoja.

Hinnat		
ikä	veroton hinta	verollinen hinta
* muna, tarkistus silmämääräisesti	1,00€	1,24€
* 0-3 pvä	2,82€	3,50€
* lisävkot	1,00€	1,24€
* aikuinen (joulukuun hinta)	17,74€	22,00€
* aikuinen (tammikuun hinta)	18,54€	23,00€
* aikuinen (helmikuun hinta)	19,35€	24,00€
* muninnan alkava kana	22,58€	28,00€
* kana muninnan loppuvaiheessa	16,13€	20,00€

Kuva 3. Fasaanien myyntihinnat (Selkeen sulka n.d.b.)

Riistan istutus lasketaan osaksi riistanhoitoa. Synä istutuksille voi olla metsästysmahdollisuuksien lisääminen tai riistan elinkannan turvaaminen pitkällä aikavälillä tekemällä palautusistutuksia tai siirtoistutuksia. (Nummi, Rautiainen & Väänänen 2013, 105.)

Pienpedot ovat suurin uhka fasaanien istutuksessa. Suomessa tehtyjen kokeiden perusteella fasaanit, jotka olivat eläneet tarhassa ei selvinneet alueella, jossa oli vahva pienpeto kanta. Suurin osa fasaaneista, jotka päästetään tarhauksen jälkeen luontoon, päätyvät nisäkäspedon syömäksi. Suurimmat uhat näistä ovat kettu ja kissa. Petolintujen fasaani saalismäärä on kesällä pieni, mutta syksyllä tapahtuvan puinnin ja kynnön jälkeen määrä kasvaa. (Nummi, Rautiainen & Väänänen 2013, 108.)

6.3.2 Fasaanin metsästys

Fasaanin metsästys eroaa perinteisestä suomalaisesta metsästyksestä. Fasaanijahti voidaan mieltää seuruejähdiksi. Siinä istutettuja fasaaneja metsästetään metsästyskoiran avulla. Fasaanijahtiin voi osallistua yhdestä metsästäjästä jopa kymmeneen metsästäjiin kerralla ja saaliiksi voidaan saada satoja lintuja päivän aikana. Fasaanijahtien järjestäminen on yksi suurimmista ja tuottoisimmista metsästysmatkailun palveluista. Yritykset ovat valmiita maksamaan hyvin järjestetyistä jahdeista. (Malinen & Väänänen 2015, 213, 215.) Fasaanin metsästysaika vuoden 2020 metsästys kautena on 1.9.2020 – 28.2.2021 (Suomen riistakeskus n.d.e).

Fasaani jahti eroaa muista metsäkanalintu jahdeista muun muassa siten, että fasaani on kesympi lintu kuin metsäkanalintu. Fasaaneja on myös tiheämmin kuin luonnonvaraisia metsäkanalintuja metsässä. (Bisi 2008, 54.) Ne piilottelevat peltojen reunoilla, puskissa, ojissa ja korkeassa heinikossa. Fasaani karttaa lentoa lähtemistä viimeiseen asti ja se yrittää pysytellä kasviston suojissa. Tämän takia metsästys ilman koiraa on haastavaa. Fasaani juoksee metsästäjää karkuun eikä lähde lentoa. (Bisi 2008, 52–53.)

Koiran käyttäminen fasaanijahdissa helpottaa metsästäjän työtä ja saalis on varmempi. Koiraa on helppo seurata sen työskennellessä aukealla pellolla. Kokenut metsästäjä ja koiranohjaaja osaa lukea koiran käyttäytymisestä, milloin mahdollista riistaa on lähettyvillä. Jos metsästäjä saa tiputettua fasaanin laukauksellaan on koiran helpompi etsiä lintu kuin ihmisen. Tosin ei fasaanin löytäminen koirallekaan helppoa ole. (Bisi 2008, 53.)

7 Lintukoiran käyttö metsästyksessä

Pohjolassa koiralla oli tärkeä asema metsästyksessä jo 9 000 vuotta sitten. Ensimmäiset koirat olivatkin metsästyskoiria. Pohjoismaissa on edelleen koirien määrään nähden iso osa metsästykseseen käytettäviä koiria. Eripuolilla maailmaa käytetään erilaisia metsästystapoja ja jokainen koirarotu on erikoistunut omalla alueellaan metsästämiseen. (Christoffersson ym. 2007, 72.)

Pohjoismaissa koiralta tarvittiin ominaisuuksia, joilla se pystyi pysäyttämään riistan ja pitämään sen paikallaan metsästäjän saapumiseen saakka. Vanhin lintukoira pohjoismaissa on Suomenpystykorva. Lintukoiria nimensä mukaan käytetään pääsääntöisesti linnustuksessa. Lintukoirien käyttötarkoitukset ovat erilaisia ja ne jaetaan seisoviin, noutaviin ja karkottaviin. Haukkuvat lintukoirat luetaan taas omaan ryhmäänsä metsästyspystykorviin. (Christoffersson ym. 2007, 72, 77.)

Metsästyskoiran valinnassa tulee ottaa huomioon kyseisen metsästäjän metsästysmuotoon parhaiten sopiva rotu. Riistan määrä vaikuttaa siihen mikä lintukoira on paras milläkin alueella. Yleisesti voidaan todeta, että mitä vähemmän riistaa alueella on sitä suuremmalta alueelta koiran tulisi hakea riistaa. Näille alueille seisovat lintukoirat ovat hyviä. Alueille, jossa riistaa on runsaasti, sopii parhaiten noutavat tai karkottavat koirarodut. (Christoffersson ym. 2007, 77.)

Metsästyskoirat ovat pitkään jatkuneen jalostuksen tulosta ja tällä tapaa on syntynyt erilaisia koirarotuja (Christoffersson ym. 2007, 72). Metsästyskoiran ottamiseen ja pitämiseen kuuluu iso vastuu. Koira tulee kouluttaa ja koiran rokotuksista tulee huolehtia vahvistetun rokotusohjelman mukaan. Koiran omistajan tulee seurata säännöksiä mitä lait, määräykset ja asetukset määräävät koiran käyttämisestä ja pitämisestä. (Bisi 2008, 157.)

Koirien irti pitämisestä on määrätty metsästyslaissa ja asetuksissa. Näiden lakien ja määräysten alle kuuluu kaikki koirat eivät pelkästään metsästyskoirat. Koirien pitämistä ohjaa myös eläinsuojelulaki ja järjestyslaki. (Bisi 2008, 157.) Metsästyslain (615/1993) 51 pykälässä määritetään, että ulkona oleva koira on pidettävä kytkettynä tai siten, että se on välittömästi kytkettävissä maaliskuun 1. päivästä elokuun 19 päivään.

7.1 Lintujen metsästyksessä käytettävät koiratyypit

Kanakoiran eli seisovan lintukoiran tarkoitus metsästyksessä on ottaa kiinteä seisonta linnusta, joka painautuu maata vasten. Koira jähmettyy paikalleen suuntaan, jossa lintu tiettävästi on. Koira menee niin lähelle lintua, ettei se uskalla lähteä liikkeelle ja metsästäjä pääsee koiran lähelle ampuma etäisyydelle. Metsästäjä antaa koiralle käskyn lähestyä lintua, jonka jälkeen lintu nousee siivilleen. Linnun noustua koiran tulee käskystä pysähtyä, jotta metsästäjällä on turvallinen linja ampua lintua. Laukauksen jälkeen koiran tulee noutaa pudonnut lintu käskystä ja tuoda se metsästäjälle. (Christoffersson ym. 2007, 77.)

Seisovia koiria käytetään etenkin kanalintujen eli riekkojen, fasaanien, metson, teeren ja peltopyyn metsästyksessä (Pitkasaarenkennel.com, 2014). Muun muassa seuraavat koirarodut kuuluvat seisoviin lintukoiriin: bretoni, englanninsetteri, saksanseisoja, unkarinvizsla, pointteri ja weimarinseisoja (Kennelliitto n.d.a).

Karkottavien lintukoirien tarkoitus on ajaa linnut ylös metsästäjän edestä. Karkottavan koiran työskentely tulee tapahtua lähellä metsästäjää ja koiran tulee pitää metsästäjään yhteyttä, jotta metsästäjä pääsee ampumaan koiran ylös ajamaa riistalintua. Toisin kuin seisovat koirat karkottavat lintukoirat ajavat maassa olevan riistan välittömästi ylös seisomatta sitä. Karkottavan lintukoiran tulee pysähtyä käskystä linnun pyrkiessä karkuun lentäen tai juosten. Näin metsästäjällä on turvallinen linja ampua karkuun pyrkivää lintua. Koiran tulee käskystä noutaa pudonnut riista metsästäjälle. (Christoffersson ym. 2007, 79.) Muun muassa seuraavat koirarodut kuuluvat karkottaviin lintukoiriin: walesinspringersspanieli ja englanninspringersspanieli. (Bisi, Immonen & Katajamaa ym. 2008, 117).

Noutavat lintukoirat nimensä mukaan noutavat saadun riistan tai auttavat sen etsinnässä. Ero muihin lintukoiriin on, että noutajat työskentelevät pääosin vasta kun metsästäjä on ampunut riistan noutamalla sen metsästäjälle. Noutaja etsii ja hakee pudonneen riistan metsästäjän käskystä. (Christoffersson ym. 2007, 80.) Noutajat ovat tunnettuja sitkeydestään ja vahvasta uimistaidostaan. Metsästäjäliitto suosittelee noutavan koiran käyttöä vesilinnustuksessa. (Melamies 2018.) Muun muassa seuraavat koirarodut kuuluvat noutaviin lintukoiriin: espanjanvesikoira, labradorinnoutaja, novascotiannoutaja ja sileäkarvainennoutaja (Kennelliitto n.d.b).

Haukkuvan lintukoiran tehtävänä on etsiä lintu maasta ja ajaa se ylös. Linnun noustessa puuhun koiran tulee paikantaa puu, johon lintu on lentänyt. Koiran tulee haukkua puun alla, jossa lintu

on. Näin se kiinnittää linnun huomion ja metsästäjä tietää missä puussa lintu on. Linnun keskittyessä koiraan metsästäjä pääsee lähemmäs lintua ampuma etäisyydelle. (Christoffersson ym. 2007, 84.) Muun muassa seuraavat koirarodut kuuluvat haukkuviin lintukoiriin: suomenpystykorva, pohjanpystykorva ja laikat (Tuominen 2008, 134–135).

7.2 Fasaanin metsästyksen parhaiten soveltuvat koirarodut

Fasaanijahdissa yleisimpiä käytettyjä metsästyskoiria ovat mannermaiset ja englantilaiset kanakoirat, karkottavat koirat ja noutajat. Jokaiselle näistä koiraroduista on omat käyttäjänsä yhtä lailla kuin on jahtimieltymyksiä. Eri rodut ja roturyhmät on jalostettu toimimaan tietyllä tapaa. Oikea tapa ei tule itsestään, vaan koulutuksella on tärkeä rooli koiran käyttäytymisessä riistalla. (Malinen & Väänänen 2015, 211.)

Metsästyksen aktiivisuuden kannalta paras kanakoira valinta on seisovat koirat. Seisoja on nopea ja laaja hakuinen etsimään lintuja maastosta, mikäli niitä siellä on. Lintuja ollessa paljon riista kohtaamisiakin tulee metsästyspäivänä monta. Fasaanit pysyvät helposti piilossa ihmisiltä puskien ja pensaiden suojassa. Tällöin hyvä ja osaava koira on avainasemassa riista tilanteiden luomiseen. (Malinen & Väänänen 2015, 211.)

Fasaani ei ole helppo metsästettävä koirankaan kanssa. Fasaanikukot voivat alkaa juoksemaan pakoon koiran alkaessa seisoa lintua. Osaava ja kokenut koira osaa lähteä seisonnasta ja yrittää saada fasaanin uudestaan aloilleen ja seisontaan. Kokeneenkin koiran näin toimiessa fasaani monesti jatkaa juoksua kauemmas ja lähtee lentoon metsästäjän ulottumattomiin. (Malinen & Väänänen 2015, 213.)

8 Maaseutumatkailu

Maaseutu mielletään yleensä alueeksi, jossa asuu vain vähän ihmisiä. Tästä syystä maaseudulla harrastettava turismi edustaa tietynlaista toimintaa ja eroaa kaupunkien massaturismista. Maaseudun turismi tapahtuukin pääosin ulkona ja luonto kuuluu vahvasti turismin järjestämiseen. (Kurki 2008, 165–166.)

Maaseututurismi on ollut kasvavaa ja siihen on seuraavanlaisia syitä: ”Ihmisillä on lomaa ja vapaata aikaa käytettävissä entistä enemmän, lomien jakaminen useaan osaan tarjoaa mahdollisuuksia suunnitella eripituisia ja erilaisia matkoja” (Puertas 2007, 169). Herännyt ympäristötietoisuus innostaa tutustumaan luontoon ja maaseutuun. Luontoturismi ja ekoturismi ovatkin hyvin lähellä maaseututurismia. Niistä erityisesti ekoturismi kiinnittää huomiota ympäristön säilyttämiseen ja tutkimiseen. (Kurki 2008, 167.)

Suomessa maaseutumatkailu on merkittävä osa täällä tapahtuvaa matkailua. Maaseutumatkailu käsittää monia eri matkailun muotoja ja metsästysmatkailu on yksi näistä. Maaseudulla matkailua on kehitetty vuodesta 1995 lähtien EU:n toimesta ja kansallisella tuella. Suomessa maaseutu alueeksi voidaan laskea Suomi pääkaupunkiseudusta ylöspäin. (Puustinen & Rouhiainen 2007, 103–105.) Puustinen ja Rouhinen (2007, 103–105) kertovat, että ”maaseutumatkailun kehittämistä ohjaa valtiollinen lainsäädäntö ja hallituksen elinkeinopolitiikasta sovitut linjaukset.”

Suomen pinta-alasta on metsää 86 %. Metsän lisäksi maamme koostuu vesistöistä, viljelymaista ja tuntureista. Luontoa voidaan käyttää virkistyskäyttöön. Metsästys on myös laskettu virkistyskäytöksi. Luontomatkailussa matkustamisen tulisi olla kestävä, koska luontomatkustuksen tärkein vetovoima tekijä on luonto itse. Kestävä matkailu on erityisen tärkeää luontomatkailussa, koska ei haluta, että ekologinen kestävyys kärsii matkustuksen takia. Ekologisella kestävyydellä tarkoitetaan, ettei vaaranneta alueen ekologisten systeemien ja prosessien toimintaa eikä alkuperäisten lajien esiintymistä. Matkailuyritykset maaseudulla hyödyntävät paikallista tuotantoa ja työvoimaa. Tällöin matkailu hyödyntää myös paikallistaloutta. (Tyrväinen ym. 2014, 10–12.)

8.1 Matkailuliiketoiminta

Suomessa suurin osa matkailuyrityksistä ovat pieniä yrityksiä. Matkailuliiketoiminnalla on yleisenä piirteenä niiden pienuus ja epämuodollisuus ja tämä voi näkyä harjoitettavan liiketoiminnan kausiluonteisuutena (Reijonen 2020, 23.) Osassa matkailuyrityksiä täytyy Reijosen (2020) mukaan ottaa huomioon myynnin vaihtelut. Myynnin painottuessa tiettyyn vuodenaikaan täytyy yrityksen kehittää uusia aktiviteetteja ja palveluita.

Lähtökohtaisesti matkailuyritysten tuotteet ovat kokemusperäisiä palveluita. Näin ollen yritys myy asiakkaalle mahdollisuuksia ja luo edellytyksen asiakasprosessille ja onnistuneelle kokemukselle. Asiakkaan itse tulee luoda itselleen kokemus tai elämys palvelusta, jonka matkailuyritys tarjoaa. (Reijonen 2020, 23.)

Reijonen (2020) kertoo, että tutkimusten mukaan matkailuyrityksen perustamiseen on matala kynnys ja pienet rahoitukseen ja tietotaitoon liittyvät markkinoille tulon esteet. Tämän tyyppisen matkailutoiminnan perustaminen ei vaadi suuria investointeja.

8.2 Metsästysmatkailu elinkeinona

Suomessa metsästysmatkailua elinkeinokseen harjoittavia on reilu 200 ja kysyntä metsästysmatkailulle on ollut kasvava. Metsästysmatkailu on muodostunut monelle suomalaiselle yritykselle pääelinkeinoksi. (Suomen riistakeskus n.d.f.)

Suomessa Luonnonvarakeskuksen ja Suomen riistakeskuksen selvityksen mukaan metsästäjien rahankäytön talouden tuotoksen arvoon on ollut 279–359 miljoonaa euroa. Vaikutukset vastaavasti ovat olleet 130–169 miljoonaa euroa. Metsästyksellä on myös laskettu työllisyysvaikutuksen Suomessa olevan 2245–2986 vuotta. (Suomen riistakeskus.) Metsästyksen kokonaisarvoksi on saatu 170–242 miljoonaa euroa. Riistanhoidon sekä muun vapaaehtoistyön arvoksi 125–180 miljoonaa euroa. (Suomen riistakeskus n.d.f.)

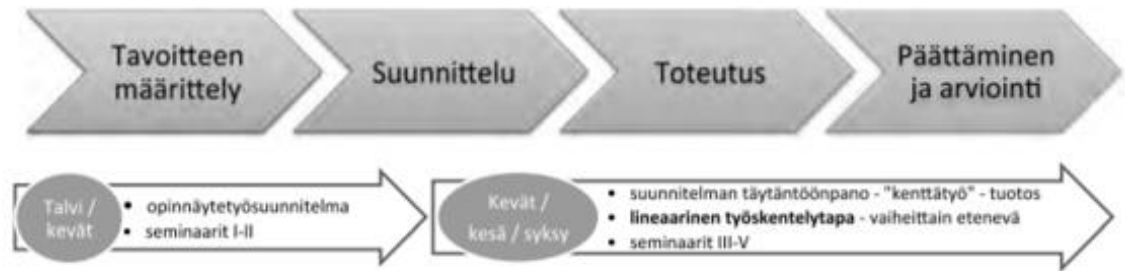
Metsästysmatkailuyritysten työllistävä vaikutus Rualia-instituutin selvityksen mukaan on noin 400 henkeä ja liikevaihto yhteenlaskettuna näillä yrityksillä on ollut noin 10 miljoonaa euroa. Metsästysmatkailu on todella tärkeässä osassa työllistävää vaikutusta syrjäseuduilla, missä työpaikkojen syntyminen on vaikeaa. (Suomen riistakeskus n.d.f.)

Suomessa on nykyään aiempaa paremmat mahdollisuudet ostettuun jahtiin kuin ennen. Suomessa useat yrittäjät tarjoavat mahdollisuutta vesi- ja peltokanalintujen metsästykseseen. Metsästyksessä on mahdollisuus käyttää omia metsästyskoiria tai jahdin järjestäjän omia koiria. (Kankaanpää ym. 2018.)

Metsästysmatkailu on ollut nousevassa asemassa, koska se on kaikkien metsästäjien saatavilla. Nykyisin metsästäjät ovat valmiita maksamaan päästäkseen jahtiin, jossa saaliin saaminen on varmempaa. Metsästysmatkailun tärkeimmät saaliseläimet pienriistasta ovat heinäSORSA, fasaani, peltopyy, lehtokurppa, kyyhky, hanhet ja metsäkanalinnut. (Suomen riistakeskus n.d.f.)

9 Toiminnallisen työn menetelmänä lineaarinen malli

Käytän työssäni lineaarista mallia. Tämä malli etenee kaavamaisesti ja siinä työskentelyvaiheet etenevät kehityssuunnitelman mukaisesti. Linearisessa mallissa kehittämishanke eli tässä tapauksessa opinnäytetyö etenee seuraavan mukaisesti: Tavoitteen määrittely ja suunnittelu, toteutus ja sitä kautta prosessin päättämiseen ja työ päättyy arviointiin. (Salonen 2013, 14–15.)



Kuva 4. Lineaarinen malli (Salonen 2013, 14–15).

Toiminnallisessa opinnäytetyössä tavoitellaan ammatillisessa kentässä tapahtuvaa käytännön toiminnan ohjeistamista, toiminnan järjestämistä, opastamista tai järjeistämistä. Konkreettisesti se voi siis olla ammatilliseen käyttöön suunnattu ohje, ohjeistus tai opastus. (Vilka & Airaksinen 2003, 9.) Vilkan ja Airaksisen (2003) mukaan toteutustapana voi olla kohde ryhmän mukaan muun muassa kirja, kansio, vihko, opas, portfolio.

9.1 Tavoitteen määrittely

Pohjan tälle opinnäytetyölle antoi toimeksiantajan kanssa käyty keskustelu, jossa määrittelimme työn keskeiset aiheet. Keskustelussa kävimme läpi toimeksiantajan tavoitteet metsästysliiketoiminnan aloittamiselle. Käsittelimme ne asiat tarkemmin, jotka otimme työn perustaksi ja perustelin miksi kaikkia hänen ideoitaan ei kannattaisi toteuttaa. Tavoitteen määrittely ennen varsinaisen työn aloittamista antoi jo suunnan mihin lähdän työtäni viemään ja mitä aiheita työssäni käsittelen. Alueellisesti metsästys oli asetettu toimeksiantajan yrityksen sijainnin mukaan. Tämä rajasi paljon työssäni käyttämiä aiheita metsästys alueiden ja metsästys mahdollisuuksien mukaan.

Toimeksiantajan ajatuksena oli pidentää marjatilän toimintaa pidemmälle syksyyn metsästysmatkailun kautta. Tavoitteen määrittelyssä kävimme toimeksiantajan kanssa mitä hän opinnäytetyöltäni haluaa eli työn tarkoitusta. Toimeksiantajani halusi tietoa siitä, mitä hänen tulisi tietää metsästysmatkailua suunniteltaessa ja mitä metsästysliiketoiminta mahdollisuuksia hänellä on yrityksen sijaitsemalla alueella. Tämän pohjalta päätin luoda yritykselle oppaan, joka vastaa edellä mainittuihin kysymyksiin.

9.2 Suunnittelu

Suunnittelu vaiheessa perustelin mistä kirjoitan ja miksi kirjoitan toimeksiantajan näkökulmasta ja miksi juuri tästä aiheesta minun on mielekäs kirjoittaa. Kartoitin luotettavia lähteitä ja teoriaa metsästysmatkailu aiheen ympärille. Suunnitelmaa kirjoittaessa huomasin nopeasti, että aiheeni tuli tarkentaa, jotta se palvelee mahdollisimman hyvin toimeksiantajan tarpeita. Suunnittelu vaiheessa etenin laatimalla keskeiset kysymykset, joihin aion työssäni vastata. Kysymykset ja tavoitteet auttoivat minua kokoamaan teoriaa opinnäytetyöhön.

Suunnittelussa minulla oli vielä useampi aihe, jotka jätin avoimeksi. Olisin esimerkiksi voinut kirjoittaa työhöni metsästysmatkailun liiketoiminnan kannattavuudesta, sen kustannuksista ja tuotoista. Keskustelin ajatuksistani toimeksiantajan kanssa ja tämän pohjalta päätimme mitä aiheita hän haluaa lopulliseen työhön. Tämän pohjalta rakensin työni toteutus vaiheen.

9.3 Toteutus

Työn toteutus vaihe eteni suunnitelmallisesti ja opinnäytetyössä on tuotu kattavasti esille metsästyksen ja metsästysmatkailuun liittyvät aiheet. Opinnäytetyösuunnitelma auttoi minua etenemään loogisessa järjestyksessä toteutus vaiheessa. Jos en saanut vietyä toteutusta eteenpäin, palasin suunnitelmani keskeisiin käsitteisiin ja teoreettiseen viitekehykseen. Toteutuksen loppu vaiheessa kävin työni vielä useaan otteeseen läpi ja rajasin työtäni vielä tässä vaiheessa, koska siellä oli aiheita, jotka eivät istuneet työn kokonaiskuvaan.

Opinnäytetyön pohjalta tein toimeksiantajalleni oppaan. Oppaassa käsitellään tärkeimmät huomioonotettavat asiat metsästysmatkailua suunniteltaessa. Opas on tiivis kokonaisuus, josta saa hyvän yleiskatsauksen, joka perustuu opinnäytetyöhön. Oppaan sisältö on luotu

toimeksiantajan toiveiden mukaisesti. Siitä on helppo nähdä pääasiat ja halutessaan voi tutustua tiettyihin aihealueisiin tarkemmin opinnäytetyötä tai lähteitä lukemalla. Opas on ulkonäöltään ja sisällöltään helposti luettava ja ymmärrettävä.

9.4 Päätäminen ja arviointi

Opinnäytetyöni ja siitä tuotettu opas onnistuivat mielestäni hyvin. Pysyin koko ajan suunnitelmassani aina työn suunnittelu vaiheesta sen toteutus vaiheeseen. Sain opinnäytetyöhöni juuri ne aiheet, jotka auttavat toimeksiantajaani metsästystoiminnan suunnittelussa. Kirjoitin työhön suunnittelu ja toteutus vaiheessa paljon teoriaa eri aiheista, jotka eivät kuitenkaan päätyneet lopulliseen työhön. Mielestäni tämä antoi minulle hyvän käsityksen siitä mitä laadukas opinnäytetyö pitää sisällään.

Opin paljon uutta tietoa työprosessin aikana niin metsästysmatkailun järjestämisestä kuin toiminnallisesta opinnäytetyöstä. Uskon, että tästä on hyötyä tulevaisuudessa työelämässäni. Tärkein arviointi ja palaute työn onnistumisesta tulee mielestäni toimeksiantajaltani, koska hänelle tästä työstä on eniten hyötyä. Opinnäytetyön arviointi tapahtuu kirjallisena. Kirjoitan oman arvioinnin työn onnistumisesta, ja toimeksiantaja kirjoittaa oman arvioinnin opinnäytetyön onnistumisesta.

Opas voi toimia innoittajana ja oppaana ei ainoastaan liiketoimintaa suunnitteleville henkilöille vaan myös metsästyksen aloittamisesta kiinnostuneille.

10 Metsästysmatkailun mahdollisuudet Etelä-Savossa

Etelä-Savossa on mahdollisuus metsästää valtion omistamilla metsästyksmailla Lohikoski–likastenperä alueella. Alueella voi metsästää muun muassa jänistä, pienpetoja, teertä ja pyytä. Alueen koko on 5385 ha ja se on suurimmaksi osaksi metsä ja maa alueita. Alueelle on saatavissa vuorokausilupia ja kausilupia. (Metsähallitus n.d.e.)

Valtionmailla metsästäminen mahdollistaa metsäkanalintujen metsästyksen ilman, että kuuluu mihinkään metsästysseuraan. Yrittäjä voi ostaa vuorokausiluvat asiakkailleen Metsähallituksen eräpalveluiden kautta. (Metsähallitus n.d.f.)

Riistakantojen vaihtelu on vuosittaista ja joka vuosi metsästettävää riistaa ei välttämättä ole tarpeeksi yritystoimintaa varten. Yksi hyvä keino tuottaa metsästysmatkailua on fasaanien istutus. Fasaanien istutusta varten tulee olla riittävästi peltoalueita. Jos yrityksen omistuksessa ei ole maa-alueita hänen tulee selvittää, onko vuokrauksen kautta mahdollista saada lisää metsästysalueita käyttöön. Jos yritys vuokraa lisää alueita käyttöönsä tulee vuokrauksesta ja sen ehdoista sopia tarkasti. Yrittäjä voi myös selvittää mahdollisuuksia ostaa lisää maa-alueita.

Fasaanijahtien järjestäminen on yksi suurimmista ja tuottoisimmista metsästysmatkailun palveluista (Malinen & Väänänen 2015). Jahteja voi järjestää monella eri tapaa ja niihin voi sisällyttää erilaista toimintaa. Jahteja voidaan järjestää ohjatusti, jossa muun muassa opastetaan fasaanin metsästykseseen ja metsästyskoirien käyttöön tai koirien koulutukseen. Metsästyspäiviin voidaan sisällyttää myös oheistoimintaa kuten sauna, ruokailut, laavu ja kota jahtipäivän pituudesta ja jahtiin osallistuvien määrästä riippuen. Edellä mainittujen jahtien lisäksi alueella voisi mahdollisesti metsästää myös jänistä ja pienpetoja. Pienpetojahti olisi hyväksi myös yrityksen fasaanien istutuksille.

Palvelun hinnoittelu ei eroa isosti eri yritysten välillä. Omatoimisesta fasaanijahdistä laskutetaan n. 70 € per henkilö. Ryhmille järjestettävistä opastetuista fasaanijahdeista voi pyytää n. 200 € + 65 € per osallistuva henkilö. Usein perusmaksuihin sisältyy metsästyslupa ja yhden fasaanin pudotus. Lisälintuja myydään parinkymmenen euron hintaan. Muista lisäpalveluista laskutetaan erikseen. (Willen jahdit n.d.)

Marjatilan yrittäjällä on hyvät mahdollisuudet aloittaa metsästysmatkailun järjestäminen alueellaan. Tämä vaatii pieniä investointeja sekä lupa-asioiden selvittämistä. Fasaanin istutuksen voi aloittaa pienellä lintumäärällä ja kasvattaa lintujen määrää yrityksen vakiinnuttua. Yrittäjän

on hyvä varmistaa, että hänen asiakkaillaan on tarvittavat luvat kunnossa, kuten metsästyskortti ja aselupa. Tämän opinnäytetyön ja oppaan avulla yrittäjällä on riittävä tietämys metsästysmatkailu toiminnan aloittamisesta.

11 Yhteenveto ja pohdinta

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tuottaa metsästysmatkailu liikeidea Marjatilalle marjantuotannon kylkeen. Tarkoitus oli myös selvittää mahdollisuudet järjestää metsästysmatkailua kyseisen tilan ympäristössä ja alueella. Työni lopputuloksena sain yritykselle mahdollisen liikeidean järjestää metsästysmatkoja marjantuotannon ohella, marjasesongin jälkeen syksyllä.

Opinnäytetyötä kirjoittaessani opin paljon uutta fasaanin kasvattamisesta sekä matkailutoiminnasta. Metsästyksessä liikutaan paljon luonnossa, joka lisää hyvinvointia sekä vapaa-ajan liikuntaa. Metsästysmatkailu on yksi aktiviteettimatkailun sekä yritystoiminnan muoto.

Haasteellisinta opinnäytetyössä oli löytää toimiva metsästysmatkailu muoto fasaanijahdin ohelle. Pienriista kannat kyseisellä alueella eivät ole niin suuret kuin ylempänä Suomessa ja kun otetaan huomioon opinnäytetyössä käsittelemäni kanalinnut teeri ja pyy. Fasaaneja voidaan istuttaa alueelle, mutta teerien ja pyiden määrä vaihtelee joka vuosi. Valtion metsästysmaita on sujuvaan metsästysmatkailun järjestämiseen vain yksi ottaen huomioon marjatilán sijainti. Pelkkien fasaanien metsästys olisi myös ollut mahdollista, mutta mielestäni silloin olisi kannattavaa pystyä järjestämään myös fasaanin tarhaus ja kasvatustitse.

Haasteena oli myös löytää joihinkin asioihin luotettavaa tietoa. Pysin työssäni etsimään useamman lähteen tietyille aiheille, jotta tieto olisi varmasti luotettavaa ja voisin käyttää sitä. Tietoa löytyi paljon eri foorumeilta ja nettipalstoilta, mutta luotettavan tiedon lähteitä netissä oli yllättävän vähän. Suurin osa lähteistäni on kirjoja, joista luotettavaa tietoa löytyi paljon. Teoriaa metsästysmatkailusta löysin todella vähän kyseiseltä alueelta. Mielestäni tämä ei ollut työni tärkein aihe, joten kirjoitin kyseisestä aiheesta tarpeellista yleistietoa. Toimeksiantajallani on omistuksessa maita, joita hän pystyy käyttämään metsästykseseen ja Etelä-Savossa sijaitsee valtion metsästysalueita, joissa pienriistaa voi metsästä.

Työssäni käsitteletin metsästysmatkailua pienriistan metsästyksen näkökulmasta ja kohdentuen tiettyihin riistaeläimiin. Valitsemini riistaeläimiin vaikutti niiden kanta kyseisellä alueella. Vapaana elävään riistan määrään ihminen ei pysty täysin vaikuttamaan, joten siksi valitsin työhöni myös lajin, jota voidaan istuttaa metsästykselle. Valitsemani vapaana elävä riista eli teeri ja pyy kestää tällä hetkellä metsästyksestä kohdentuvaa painetta.

Opinnäytetyötä tehdessä tietoperustani luonto- ja metsästysmatkailusta kasvoi paljon. Huomasin työtä tehdessäni, että metsästyksessä eettisyys ja metsästys- sekä aselait muuttuvat ja niitä päivitetään tarpeen mukaan. Myös ilmastonmuutos vaikuttaa riistaan ja sen käyttäytymiseen ja tällä tavoin myös metsästykseseen. Metsästäjien tuleekin huomioida nämä asiat, jotta eettinen metsästys jatkuisi Suomessa ja riistaa olisi metsästettäväksi myös myöhemmille sukupolville. Istutuslintujen kuten Fasaanien istuttaminen on tärkeää eri alueille varsinkin niille, joissa on vähäinen luontainen riistakanta.

Metsästysmatkailusta löytyi vähäisesti luotettavaa tietoa, mutta koen opinnäytetyön avaavan riittävällä tasolla maatilamatkailua sekä yritystoimintaa. Opinnäytetyö vastaa sille asetettuihin kysymyksiin sekä antaa kattavan tietopohjan metsästyksestä ja metsästysmatkailusta painottuen pienriistaan. Työssä käsitellään myös metsästyksen mahdollisuudet Etelä-Savossa riistakantojen ja valtion metsästyksmaiden osalta.

Oppaassa käsitellään tärkeimmät huomioonotettavat asiat metsästysmatkailua suunniteltaessa. Opas on tiivis kokonaisuus, josta saa hyvän yleiskatsauksen, joka perustuu opinnäytetyöhön. Oppaan sisältö on luotu toimeksiantajan toiveiden mukaisesti. Siitä on helppo nähdä pääasiat ja halutessaan voi tutustua tiettyihin aihealueisiin tarkemmin opinnäytetyötä tai lähteitä lukemalla. Opas on ulkonäöltään ja sisällöltään helposti luettava ja ymmärrettävä. Opas voi toimia innoittajana ja oppaana ei ainoastaan liiketoimintaa suunnitteleville henkilöille vaan myös metsästyksen aloittamisesta kiinnostuneille.

Opas antaa hyvät mahdollisuudet suunnitella, järjestää ja toteuttaa metsästysmatkailua ja kehittää sitä mahdollisuuksien mukaan eteenpäin. Opasta pystyy käyttämään yritystoimintaa aloittaessa ja sen kehittämisessä. Metsästysmatkailu rajaa osallistujien ja siitä kiinnostuneiden määrää, mutta pienillä muutoksilla voidaan kohde yleisöä lisätä. Esimerkiksi koululaisten tietoisuutta lisäten Suomen luonnosta ja eläimistä. Jatkotutkimuksena voidaan lähteä selvittämään tarkemmin alueen riistakantojen riittävyys metsästysliiketoiminnalle sekä luoda tarkka suunnitelma yritystoiminnasta ja sen kannattavuudesta.

Lähteet

Alatalo, R ym. 2004. Jahtimailla riistalinnut. Weiling+Göös

Bisi, J. Immonen, J. Katajamaa, J. Koivuporras, M. Korhonen, I. Laulumaa, M. Mikkola, M. Pitkänen, J. Putaala, A. Teini, P. Tuomela, J. Tuominen, E & Väyrynen, E. ym. (2013). Suomalainen riistanhoito. Metsäkustannus Oy.

Bisi, J. Helle, P. Henttonen, H. Hiedanpää, J. Härkönen, S. Ilvesviita, P. Kojola, I. Leppänen, M. Lindén, Harto. Malinen, J. Marjakangas, A. Niemi, M. Norrdahl, K. Nummi, P. Oksanen, A. Pellikka, J. Piironen, A. Pispä, T. Pusenius, J. Pöysä, H. Rautiainen, M. Siitari H. Sirkiä, S. Wikström, M & Väänänen, V-M (2008). Lintukoirat metsästyksessä. Metsäkustannus Oy.

Christoffersson, S., Karlsson, B., Bengtsson, G., Hermansson, J., Andreassen, O., Kirkemo, O. & Lindroth, U. (2007). WSOY:n suuri metsästyskirja. Suom. Valta, T. Porvoo. WS Bookwell Oy.

Discovering Finland Guide Oy. (N.d). Metsästysmatkailu. Saatavilla 20.9.2020
<https://www.discoveringfinland.com/fi/aktiviteetit/metsastysmatkailu/>

Forsman, J., Ikonen, K. & Laaksonen, T. (2019). Metsäkanalintujen kannat edelleen kasvussa. Luonnonvarakeskus Luke. Saatavilla 13.3.2021.
<https://www.luke.fi/uutinen/metsakanalintujen-kannat-edelleen-kavussa/>

Forsman, L. (2018). Metsästäjät saivat vähän pienriistaa saaliiksi vuonna 2017. Suomen Riistakeskus. Saatavilla 15.3.2021.
<https://riista.fi/metsastajat-saivat-vahan-pienriistaa-saaliiksi-vuonna-2017/>

Hansson, C. & Gustavsson, N. (2015). Jahti. Helsinki: Gummerus Kustannus Oy.

Hokkanen, V. 2015. Ota käyttöön sähköinen metsästyskortti. Suomen Riistakeskus. Saatavilla 11.11.2020 <https://riista.fi/ota-kayttoon-sahkoinen-metsastyskortti/>

Ilvesviita, P. (2013). Suomalainen riistanhoito. Metsäkustannus Oy.

Kankaanpää, S. Taavetti, H. Laaksonen, S. Partanen, J. Simenius, T. Grenfors, E. Orava, R. Pigg, J. Vartiainen, P. Rauhala, J. Härkönen, S. Svensberg, M. Alhainen, M. Hepo-Oja, H. Hermansson, J. Hokkanen, V. Laaja, R. Pellas, S. Kainulainen, U. Muuttola, M. Lamberg, T. Wikström, M. Toivola, M. Tanskanen, J. & Mikkola, M. (2018). Metsästäjän opas. Suomen riistakeskus. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

Kennelliitto. (N.d.a). FCI 7 Seisovat lintukoirat. Saatavilla 16.3.2021
<https://www.kennelliitto.fi/koirat/koirarodut-ja-rotumaaritelmat/fci-7-seisovat-lintukoirat>

Kennelliitto. (N.d.b). FCI 8 Noutajat, ylösajavat koirat ja vesikoirat. Saatavilla 1.3.2021
<https://www.kennelliitto.fi/koirat/koirarodut-ja-rotumaaritelmat/fci-8-noutajat-ylosajavat-koirat-ja-vesikoirat>

Konu, H. (2020). Matkailuliiketoimintaa teoriasta käytäntöön. Tampere: Kustannusosakeyhtiö Vastapaino.

Kurki, L. (2008). Innostava matkailu. Helsinki: Oy FINN LECTURA Ab.

Laaksonen, S. (2013). Metsästäjän terveysoppi. Kuusamo: Wazama Media Oy.

- Lindén, A. & Ikonen, K. (2016). Pienriista. Luonnonvarakeskus Luke. Saatavilla 8.11.2020.
<https://www.luke.fi/tietoa-luonnonvaroista/riista/pienriista/>
- LähiTapiola. (2017). Metsästyskausi alkaa sunnuntaina – vahinkoja sattuu eniten kauden alussa. Saatavilla 1.3.2021.
<https://www.lahitapiola.fi/tietoa-lahitapiolasta/uutishuone/uutiset-ja-tiedotteet/uutiset/uutinen/1310391447570>
- LähiTapiola. (2020). Metsästäjävakuutus. Vakuutusehdot. Saatavilla 1.3.2021.
https://riista.fi/wp-content/uploads/2020/07/v-eh-00648-fi_metsastajavakuutus.pdf
- Malinen, J. & Väänänen, V-M. (2015). Suomalainen metsästys linnuista suurriistaan. Metsäkustannus Oy.
- Melamies, E. (2018). "Kultainen noutaja nappasi lentoon lähteneen haavakon ilmasta." Koiraton sorsastaja saa metsästysseuraa Noutajapörssistä. Keskipohjanmaa. Saatavilla 12.2.2021
<https://www.keskipohjanmaa.fi/uutinen/546888>
- Metsähallitus. (N.d.a). Metsästys. Saatavilla 13.2.2021.
<https://www.eraluvat.fi/metsastys.html>
- Metsähallitus. (N.d.b). Metsähallitukselta metsästysluvat valtion maille. Saatavilla 17.2.2021
<https://www.metsa.fi/maat-ja-vedet/luvat/metsastysluvat/>
- Metsähallitus. (N.d.c). Kanalinnut. Saatavilla 15.3.2021.
<https://www.eraluvat.fi/metsastys/pienriistaluvat/kanalinnut.html>
- Metsähallitus. (N.d.d). Pienriistaluvat. Saatavilla 12.1.2021
<https://www.eraluvat.fi/metsastys/pienriistaluvat.html>
- Metsähallitus. (N.d.e). Lohikoski-Likastenperä 7680. Saatavilla 22.3.2021.
<https://www.eraluvat.fi/metsastys/pienriistaluvat/alueet/lohikoski-likastenpera.html>
- Metsähallitus (N.d.f). Erämatkailupalvelut. Saatavilla 21.3.2021
<https://www.metsa.fi/vastuullinen-liiketoiminta/matkailuyhteistyö/luontomatkailuyrittäjyys/eramatkailupalvelut/>
- Metsästyslaki 1993/615
- Nummi, P & Väänänen, V-M. (2013) Suomalainen riistanhoito. Metsäkustannus Oy
- Pitkasaarenkennel.com. (2014). Seisovat ja noutavat rodut. Saatavilla 13.3.2021
<http://www.pitkasaarenkennel.com/seisovat-ja-noutavat-rodut/>
- Puertas, X. (2007).Gestión de ocio en el ámbito turístico. Madrid: Editorial Sintesis
- Puustinen, A. & Rouhiainen, U-M. (2007). Matkailumarkkinoinnin teorioita ja työkaluja. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Reijonen, H. (2020). Matkailuliiketoimintaa teoriasta käytäntöön. Tampere: Vastapaino
- Riistakolmiot.fi. (2016a). Riistaeläimet. Saatavilla 17.2.2021.
<https://www.riistakolmiot.fi/lajitieto/riistaelaimet/?category=pienriista>

- Riistakolmiot.fi. (2016b). Mitä on kolmiolaskenta. Saatavilla 17.2.2021
<https://www.riistakolmiot.fi/riistakolmio/mita-kolmiolaskenta/>
- Riistakolmiot.fi. (2016c). Kesälaskennan ohje. Saatavilla 21.3.2021
<https://www.riistakolmiot.fi/ohjeet/kesalaskentaohjeet-2014/>
- Riistakolmiot.fi. (2016d). Talvilaskennan ohje. Saatavilla 21.3.2021
<https://www.riistakolmiot.fi/ohjeet/talvilaskennan-ohje/>
- Riistakolmiot.fi. (2016e). Pyy. Saatavilla 17.2.2021
<https://www.riistakolmiot.fi/animal/pyy-bonasa-bonasia/>
- Salonen, K. (2013). Näkökulmia tutkimukselliseen ja toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Turku: Turun ammattikorkeakoulu.
- Saraspää, S. (2006). Retkelle metsään!. Helsinki: Helmi Kustannus.
- Selkeen sulka. (N.d.a). Riistalintujen istutukset ja jahtitapahtumat. Saatavilla 13.11.2020
<https://www.selkeensulka.fi/riistalintujen-istutukset/>
- Selkeen sulka. (N.d.b). Fasaanit. Saatavilla 17.3.2021
<https://www.selkeensulka.fi/riistalintujen-tarhaus/fasaanit/>
- Seppänen, M. (1997). Teeriä houkuttelevat kuvat voi askarrella eristyslevystä. Helsingin sanomat. Saatavilla 14.3.2021.
<https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000003657712.html>
- Suomen riistakeskus. (N.d.a). Metsästys. Saatavilla 13.2.2021
<https://riista.fi/metsastys/>
- Suomen riistakeskus. (N.d.b). Haluatko metsästäjäksi. Saatavilla 12.12.2020
<https://riista.fi/metsastys/haluatko-metsastajaksi/>
- Suomen riistakeskus. (N.d.c). Teeri. Riistakoulu. Saatavilla 16.2.2021
<http://www.riistakoulu.com/lue-kuule-ja-opi/linnut/metsakanalinnut/teeri/>
- Suomen riistakeskus. (N.d.d). Pyy. Riistakoulu. Saatavilla 16.2.2021
<http://www.riistakoulu.com/lue-kuule-ja-opi/linnut/metsakanalinnut/pyy/>
- Suomen riistakeskus. (N.d.e). Metsästys- ja pyyntiajat. Saatavilla 16.2.2021
<https://riista.fi/metsastys/metsastysajat/>
- Suomen riistakeskus. (N.d.f). Riista elinkeinona. Saatavilla 12.1.2021
<https://riista.fi/riistatalous/hyvinvointia-riistasta/riista-elinkeinona/>
- Tuominen, E. (2008). Lintukoirat metsästyksessä. Metsäkustannus Oy.
- Tyrväinen, L., Kurttila, M., Sievänen, T. & Tuulentie, S. (2014). Hyvinvointia metsästä. Helsinki: Suomalainen kirjallisuuden seura.
- Vilkkä, H & Airaksinen, T (2003). Toiminnallinen opinnäytetyö. Jyväskylä. Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Willen jahdit. (N.d). https://www.willenjahdit.fi/hinnasto	Hinnasto.	Saatavilla	21.3.2021
--	-----------	------------	-----------

Kuvat

Kuva 1. Metsästyskortti

Kuva 2. Metsäkanalintusaalis vuosina 2000–2017

Kuva 3. Fasaanien myyntihinnat


Kuva 4. Lineaarinen malli

Liite 1. Opas: Metsästys liiketoiminnan suunnittelu



Sisältö

- Metsästysmatkailu yritystoimintana
 - Maaseutumatkailu ja matkailuyritykset
 - Metsästysmatkailu
- Metsästystä ohjaavat säädökset
 - Metsästys valtionmailla
 - Metsästys yksityisillä mailla
 - Metsästäjätutkinto
- Alueen riistakanta
 - Riistakannan laskenta
- Fasaanin metsästys matkailuyritystoimintana
 - Fasaani
 - Fasaanin metsästys
 - Fasaanin istutusalue
 - Fasaanin istutus
 - Fasaanien ruokinta
 - Metsästysmatkailu toiminta
- Lähteet



Metsästysmatkailu yritystoimintana

Maaseutumatkailu ja matkailuyritykset

- Maaseudun turismi tapahtuu pääosin ulkona ja luonto kuuluu vahvasti osaksi matkailuyritysten toimintaa
- Suomessa maaseutumatkailu on merkittävä osa kotimaan matkailua
- Matkailuyrityksen perustaminen ei yleensä vaadi suuria investointeja
- Matkailuyritysten tuotteet ovat kokemusperäisiä palveluita
 - Yritys tarjoaa asiakkaalle puitteet onnistuneelle kokemukselle

Lähteet: Kurki 2008 / Puustinen & Rouhiainen 2007 / Reijonen 2020

Metsästysmatkailu

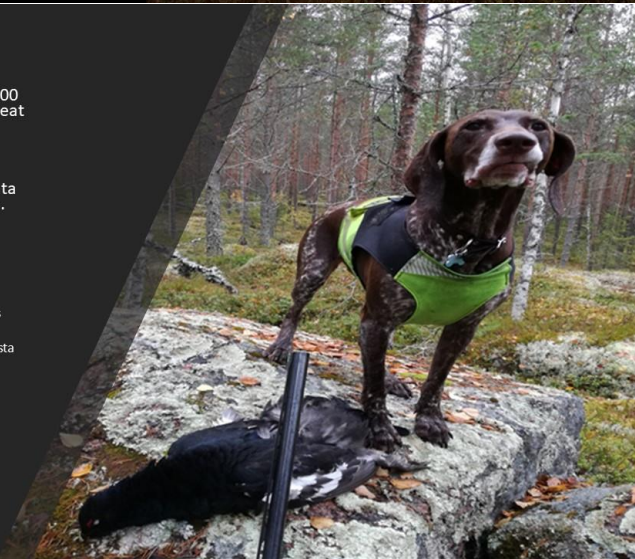
- Metsästysmatkailu on yksi maaseutumatkailun muoto
- Kysyntä metsästysmatkailulle on ollut kasvavaa
- Lukuja:
 - Pohjoismaissa metsästystä harrastaa lähes miljoona ihmistä
 - Metsästysmatkailua elinkoinaan harjoittaa reilu 200 yrittäjää
 - Metsästysmatkailuyritysten työllistävä vaikutus on n. 400 henkeä
 - Yritysten yhteenlaskettu liikevaihto n. 10 miljoonaa euroa
- Metsästäjät ovat valmiita maksamaan jahdistista, jossa saaliin saaminen on varmempaa

Lähteet: Saraspää 2006 / Puustinen & Rouhiainen 2007 / Suomen riistakeskus n.d.a

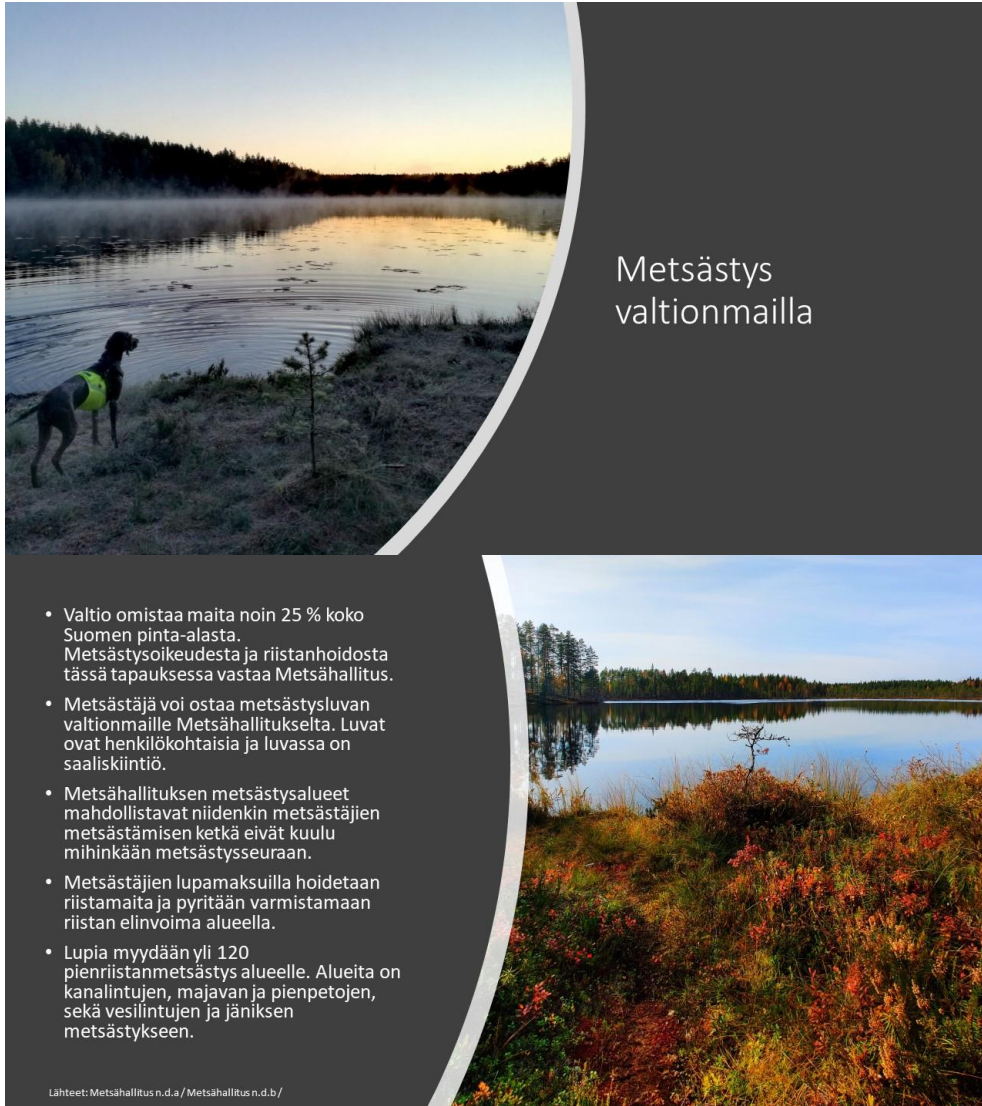
Metsästystä ohjaavat säädökset



- Metsällä käy vuosittain noin 200 000 metsästäjää. Metsästystä ohjaa useat eri lakisäädökset. Lakien tarkoituksena on muun muassa turvata riistaeläinten kantojen säilyvyys Suomessa ja se ettei riistaeläimille aiheuteta tarpeetonta kärsimystä metsästyksen johdosta.
- Lakien ja säädösten tehtävänä on turvata metsästäjien ja muiden luonnossa liikkuvien ihmisten turvallisuus
 - Metsästyslaki, metsästysasetus
 - Ampuma-aselaki, ampuma-aseasetus
 - Riistahallintolaki
 - Laki riistanhoito- ja pyyntilupamaksusta
 - Luonnonsuojelulaki, luonnonsuojeluasetus



Lähteet: Suomen Riistakeskus 2021



Metsästys valtionmailla

- Valtio omistaa maita noin 25 % koko Suomen pinta-alasta. Metsäystyoikeudesta ja riistanhoidosta tässä tapauksessa vastaa Metsähallitus.
- Metsästäjä voi ostaa metsäystyluvan valtionmaille Metsähallitukselta. Luvat ovat henkilökohtaisia ja luvassa on saaliskiintiö.
- Metsähallituksen metsäystyalueet mahdollistavat niidenkin metsästäjien metsästämissä ketkä eivät kuulu mihinkään metsäystyseuraan.
- Metsästäjien lupamaksuilla hoidetaan riistamaita ja pyritään varmistamaan riistan elinvoima alueella.
- Lupia myydään yli 120 pienriistanmetsäystyalueelle. Alueita on kanalintujen, majavan ja pienpetojen, sekä vesilintujen ja jäniksen metsäystykseen.

Lähteet: Metsähallitus n.d.a / Metsähallitus n.d.b /

Metsäystyluvat valtion mailla

- Metsähallitukselta saa ostettua metsäystyluvan valtionmailla tapahtuvaan metsäystykseen
- Metsäystylupa tyypit:
 - Vuorokausilupa
 - Kausilupa
 - Nuorisolupa, alle 18 vuotiaalle
- Jokaisella pienriistan metsäystyalueella on rajoitus lupien määrälle
- Jokaisella metsäystyalueella on myös oma saaliskiintiö
- Rajoittamalla metsäystylupia Metsähallitus varmistaa metsäystyksen kestävyden

Lähteet: Metsähallitus n.d.a / Metsähallitus n.d.c

Metsästysluvat valtion mailla

- Valtion alueilla olevat metsästyskohteet ovat yrittäjien asiakkaiden käytettävissä
- Yrittäjä ostaa metsästysluvat asiakkailleen Metsähallituksen Eräpalvelujen kautta
- Alueella olevien taukopaikkojen ja retkeilyrakenteiden käytöstä tulee tehdä erillinen sopimus Metsähallituksen Luontopalvelujen kanssa

Lähteet: Metsähallitus n.d.d/



Metsästys
yksityisillä mailla

Metsästys yksityisillä mailla

- Yksityisomisteisissa metsissä metsästysoikeus kuuluu maanomistajalle
- Maanomistaja voi vuokrata omistamiaan maita eteenpäin ja tällöin metsästysoikeus siirtyy vuokraajalle
- Metsästysoikeudenhaltijalla on oikeus päättää siitä kuka alueella saa metsästä
- Maanomistajalla voi olla vaatimuksia ja toivomuksia vuokra-alueen käyttöön liittyen
 - Näistä on sovittava aina tarkasti maanomistajan ja vuokralaisen kesken

Lähteet: Discovering Finland n.d. / Hansson & Gustavsson 2015



Metsästäjätkinto

Metsästäjätkinto

- Metsästäjätkinto on laissa säädetty pakolliseksi suorittaa ennen metsästyksen aloittamista
- Metsästäjätkinto sisältää riistanhoito- ja pyyntilupamaksun
- Metsästäjätkinnon sisältö:
 - Laji tuntemus
 - Aseen käsittely
 - Metsästys/riistanhoito tuntemus
- Hyväksytysti suoritettun metsästäjätkinnon jälkeen henkilöllä on oikeus lunastaa metsästyskortti
- Metsästyskortti on voimassa metsästysvuoden 31.7. asti ja se uusitaan maksamalla riistanhoitomaksu
- Metsästyskortti sisältää:
 - Riistanhoitomaksun
 - Pyyntilupamaksun
 - Metsästäjävakuutuksen
- Metsästyskortti on pidettävä aina mukana ja pyydetäessä esitettävä metsästystä valvovalle henkilölle
- Yrittäjän on hyvä varmistaa, että hänen asiakkaillaan on kaikki tarvittavat todistukset olemassa

Alueen riistakanta



Riistakannan laskenta

- Riistakannan laskenta tehdään riistakolmion avulla
 - Riistakolmio on tasasivuinen ja sen sivut ovat 4 kilometriä pitkät
 - Riistakolmio alueet ovat aina samat
 - Riistakolmiolaskennat tehdään yleensä kaksi kertaa vuodessa
- Kesällä laskennassa keskitytään kanalintuihin ja talvella muuhun riistaan
- Riistakolmioiden avulla saadaan laskettua alueen riistaeläinten määrää
- Fasaanien istutusta varten on hyvä tietää alueen pienpetokanta



Hoppi 2020

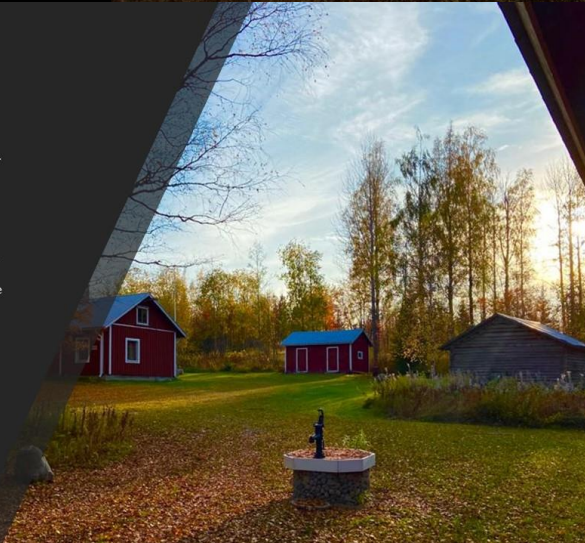
Fasaanin metsästys matkailuritystoimintana



FASAANI

- Suomeen tuotu lintulaji fasaani on kotoisin Aasiasta. Ensimmäisen kerran fasaaneita tuotiin Suomeen 1900-luvun alussa
- Suomessa esiintyvät fasaanit ovat lähtöisin istutuksista
- Fasaania pystytään istuttamaan tietyille alueille ja Suomessa tapahtuvien istutusten määrä on 80 000–100 000 lintua vuodessa. Fasaani asettuu mielellään suurien peltoalueiden ympäristöön ja tästä syystä se on suosittu metsästyksen kohde.
- Suomessa on useita yrityksiä, jotka ovat istuttaneet fasaaneja ja tarjoavat mahdollisuuden fasaanien metsästämiseen
- Fasaanin metsästys aika 1.9.2020 – 28.2.2021 (Kaudella 2020–2021)

Lähteet: Malinen & Väänänen 2015



Fasaanin metsästys

- Fasaanijahtien järjestäminen on yksi suurimmista ja tuottoisimmista metsästysmatkailun palveluista
- Fasaanijahti mielletään usein seuruejähdiksi
 - Jahtiin voi osallistua yhdestä jopa kymmeneen metsästäjiin kerralla
 - Saaliiksi voidaan saada satoja lintuja päivän aikana
- Istutettuja fasaaneita metsästetään usein metsästyskoirien avulla
- Vuonna 2020 fasaanien metsästyskausi oli 1.9.2020 – 28.2.2021

Lähteet: Malinen & Väänänen 2015 / Suomen riistakeskus n.d.b

Fasaanin istutusalue

- Fasaanit viihtyvät alueilla, jossa on pensaikkoa, tiheä kasvuista metsää, suota ja ruohikkoa
- Fasaaneille tulee luoda viljelyalueen kaltainen ympäristö
- Parhaiten fasaanit selviävät ympäristössä, jossa on:
 - riittävästi peltoaluetta
 - suojapaikkoja: tiheät kasvustot peltojen reunoilla, ojat joissa on kasvustoa
 - ruokintaan sopivia suojapaikkoja: timotei kasvusto, tiukat kuusitaimikot
- Pienpedot ovat suurin uhka fasaaneille
 - Kolmiolaskennan avulla voidaan selvittää alueen pienpetokanta
 - Tarvittaessa pienpetokantaa vähennetään

Lähteet: Christofferson ym. 2007 / Bisi ym. 2013

Fasaanin istutus

- Fasaanien suositeltu istutusikä on 10 viikkoisista ylöspäin
 - Mitä nuorempi fasaani, sitä huonommat mahdollisuudet selvitä
 - Paras istutustapa on yhdistelmä aikuis- ja nuorikko lintuja
- Keväisin istuttaessa kannattaa suosia pieniä istutettavia ryhmiä
- Uhat
 - Untuvikko vaiheessa olevien poikasten suurin uhka on varislinnut
 - Nuorikko-aikuvaiheessa suurin uhka on petolinnut
 - Monen nuorikko linnun istuttaminen kerralla houkuttelee petolinnut alueelle
- Fasaanien selviytymistä voidaan parantaa luomalla riittävästi suojapaikkoja piiloutumista varten
- Istutetut fasaanit elävät vapaana istutusalueen lähistöllä

Lähteet: Selkeen sulka n.d

Fasaanien ruokinta

- Fasaanit käyttävät luonnosta ravinnokseen muun muassa timotein siemeniä
- Fasaanit tarvitsevat myös ihmisen apua löytääkseen ravintoa, varsinkin talvella
- Jotta fasaanit selviävät talven yli tulee istutusalueella huolehtia ravinnon saannista
- Ruokinta voidaan toteuttaa ruokintatynnyreiden avulla
 - Vähä lumisilla alueilla ruokaa voidaan laittaa myös suojaisiin paikkoihin kuten kuusien alle
 - Talvisin fasaanit etsivät ruokaa myös asutusten läheltä
- Fasaanit syövät mm. ohraa, vehnää ja kauraa
- Talvella fasaaneille tulee olla tarjolla hiekkaa jauhinkiviksi

Lähteet: Bisi ym. 2013



Metsästysmatkailu toiminta

Esimerkki metsästysmatkailu toiminnasta

- Palvelut:
 - Metsästys
 - * Fasaani
 - * Metsäkanalinnut
 - * Metsäjänis ja rusakko
 - * Pienpedot
 - Ohjatut jahdit (sis. koulutetut metsästyskoirat)
 - Oheistoiminta
 - * nuotiopaikat, laavut, kota
 - * sauna
 - * ruokailut
 - Lintukoiran koulutus

Fasaanijahti, esimerkki hinnasto

- Omatoiminen fasaanijahti / koirankoulutus 70 € / hlö
- Opastettu fasaanijahti (sis. opas + metsästyskoira) 180 € / ryhmä + 65 € / hlö
- Lisälinnut 30 € / kpl
- Muun riistan metsästys alk. 70 € / hlö
- Sauna 180 € / lämmitys

Lähteet

- Bisi, J ym. (2013). Suomalainen riistanhoito. Metsäkustannus Oy.
- Christoffersson, S., Karlsson, B., Bengtsson, G., Hermansson, J., Andreassen, O., Kirkemo, O. & Lindroth, U. (2007). WSOY:n suuri metsästyskirja. Suom. Valta, T. Porvoo. WS Bookwell Oy.
- Discovering Finland Guide Oy. (N.d). Metsästysmatkailu. Saatavilla 20.9.2020
<https://www.discoveringfinland.com/fi/aktiviteetit/metsastysmatkailu/>
- Hansson, C. & Gustavsson, N. (2015). Jahti. Helsinki: Gummerus Kustannus Oy.
- Hoppi, A-S. (2020). Riistakolmioiden kesälaskenta käynnistyi: Tuhat kolmiota käyskennellään läpi parissa viikossa vapaaehtoisten voimin. Maaseudun tulevaisuus. Saatavilla 22.3.2021
<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/era/artikkeli-1.1148727>
- Kankaanpää, S. ym. (2018). Metsästäjän opas. Suomen riistakeskus. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.
- Kurki, L. (2008). Innostava matkailu. Helsinki: Oy FINN LECTURA Ab.
- Malinen, J. & Väänänen, V-M. (2015). Suomalainen metsästys linnuista suurriistaan. Metsäkustannus Oy.
- Metsähallitus. (N.d.c). Kanalinnot. Saatavilla 15.3.2021
<https://www.eraluvat.fi/metsastys/pienriistaluvat/kanalinnut.html>
- Metsähallitus. (N.d.b). Metsähallitukselta metsästysluvat valtion maille. Saatavilla 17.2.2021
<https://www.metsa.fi/maat-ja-vedet/luvat/metsastysluvat/>
- Metsähallitus. (N.d.a). Metsästys. Saatavilla 13.2.2021
<https://www.eraluvat.fi/metsastys.html>
- Metsähallitus. (N.d.d). Erämatkailupalvelut. Saatavilla 22.3.2021
<https://www.metsa.fi/vastuullinen-liiketoiminta/matkailuyhteistyö/luontomatkailuyrittäjyys/eramatkailupalvelut/>

Metsästyslaki 1993/615

- Puustinen, A. & Rouhiainen, U-M. (2007). Matkailumarkkinoinnin teorioita ja työkaluja. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Reijonen, H. (2020). Matkailuliiketoimintaa teoriasta käytäntöön. Tampere: Vastapaino
- Riistakolmiot.fi. (2016). Mitä on kolmiolaskenta. Saatavilla 17.2.2021
<https://www.riistakolmiot.fi/riistakolmio/mita-kolmiolaskenta/>
- Saraspää, S. (2006). Retkelle metsään!. Helsinki: Helmi Kustannus.
- Selkeen sulka. (N.d.). Riistalintujen istutukset ja jahtitapahtumat. Saatavilla 13.11.2020
<https://www.selkeensulka.fi/riistalintujen-istutukset/>
- Suomen Riistakeskus. (2021). Ajantasainen lainsäädäntö. Saatavilla 21.3.2021
<https://www.riistainfo.fi/lait-ja-asetukset/ajantasainen-lainsaadanto/>
- Suomen riistakeskus. (N.d.b). Metsästys- ja pyyntiajat. Saatavilla 16.2.2021
<https://riista.fi/metsastys/metsastysajat/>
- Suomen riistakeskus. (N.d.a). Riista elinkeinona. Saatavilla 12.1.2021
<https://riista.fi/riistatalous/hyvinvointia-riistasta/riista-elinkeinona/>
- Willen jahdit. (N.d). Hinnasto. Saatavilla 21.3.2021
<https://www.willenjahdit.fi/hinnasto>